PODRÓŻ *KELIONĖ*
W DWIE STRONY *PO EUROPOS*
ŚWIATA *ŠALIS*

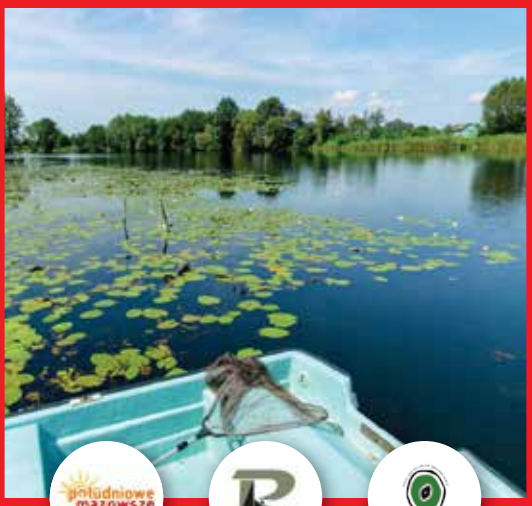

Polsko - litewski *Lenkų-lietuvių*
informator *turizmo ir*
gospodarczo *kultūros*
- kulturalny *gidas*

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie
Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienicka"
współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach osi 4 - LEADER
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

SPIS TREŚCI

I. Wstęp 3

II. Vietos veiklos grupė „Radviliškio lyderis”

1. Wieś Kleboniškės 10
2. Dwór w Burbiškės 12
3. Kościół pw. Znalezienia Krzyża Pańskiego w Šeduvie 14
4. Zagroda turystyki wiejskiej „Smuklė Žarija” 16
5. Centrum Rozrywkowe w młynie Šeduvy 18
6. Dwór w Baisogale 20
7. Programy edukacyjne we Dworze Pakiršiniai Rejonu Radviliškis 22
8. Starostwo Skėmiai w Rejonie Radviliškis oraz realizowane tam programy 24

III. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienicka”

1. Puszcza Kozienicka – Rezerwat „Źródło Królewskie” 26
2. Ośrodek Wypoczynkowy Tawerna - Stawiska 28
3. Winnica Wieczorków 30
4. Rzeka Radomka 32
5. Jezioro Czaple 34
6. Skansen Bojowy 1 Armii Wojska Polskiego 36
7. Kościół Najświętszej Marii Panny Królowej Różańca Świętego w Wysokim Kole 38
8. Zespół pałacowo – parkowy w Kozienicach 40

TURINYS

I. Žanga *3*

II. Vietos veiklos grupė „Radviliškio lyderis”

1. Kleboniškių kaimas *10*
2. Burbiškių dvaras *12*
3. Šeduvos Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia *14*
4. Kaimo turizmo sodyba „Smuklė Žarija“ *16*
5. Šeduvos malūno pramogų centras *18*
6. Baisogalos dvaras *20*
7. Edukacinės programos Pakiršinio dvare, Radviliškio rajonas *22*
8. Skėmių seniūnija ir jos programos, Radviliškio rajonas *24*

III. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienicka”

1. Kozienicų giria – Draustinis „Źródło Królewskie *26*
2. Poilsio centras Taverna-Stawiska *28*
3. Wieczorkų vynuogynas *30*
4. Upė Radomka *32*
5. Ežeras Czaple *34*
6. Lenkijos I armijos kario lauko muziejus *36*
7. Švenčiausios Mergelės Marijos Rožinio Karalienės bažnyčia Wysokie Koło vietovėje *38*
8. Rūmų ir parko ansamblis Kozienicose *40*

IV. Raseinių rajono vietos veiklos grupė „Raseinių krašto bendrija”

1. Lokalna Grupa Działania Rejonu Raseiniai Raseinių Krašto Bendrija 42
2. Republika kasztanów i społeczność wsi Biliunu 44
3. Przędza Spółki Akcyjnej Danspin dla przemysłu światowego. 46
4. Park Regionalny Dubysy 48
5. Šiluva (Szydłów) 50
6. Dwór w Palukščiai - zagroda turystyki wiejskiej „Rokynė“ 52
7. Szeregowce grodzisk w Molavėnai . . . 54
8. Społeczność wsi Betygala 56

IV. Raseinių rajono vietos veiklos grupė „Raseinių krašto bendrija”

1. Raseinių Rajono Vietos Veiklos Grupė „Raseinių Krašto Bendrija“ 42
2. Kaštonų Respublika - Biliūnų kaimo bendruomenėje 44
3. Uab „Danspin“ verpalai pasaulinei kilimų pramonei. 46
4. Dubysos Regioninis Parkas 48
5. Šiluva 50
6. Palukščio Dvaras – kaimo turizmo sodyba „Rokynė“ 52
7. Molavėnų piliakalnių kompleksas . . . 54
8. Betygalos kaimo Bendruomenė 56

I. WSTĘP

Przedstawiamy Państwu publikację, która jest jednym z elementów składowych projektu współpracy realizowanego w ramach działania „Inter i transgranicznej współpracy” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na Litwie na lata 2007-2013 i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w Polsce na 2007-2013, współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Oddając do rąk Państwa to opracowanie chcemy zachęcić do udawania się w miejsca zasługujące na ich poznanie, zwrócić uwagę na obiekty i tereny godne uwagi w naszych małych ojczyznach zarówno w Polsce jak i na Litwie.

Publikacja powstała we współpracy pomiędzy Lokalną Grupą Działania „Puszcza Kozienicka” z siedzibą w Kozienicach, ul. Radomska 23, 26-900 Kozienice, Rzeczpospolita Polska, a Stowarzyszeniem Vietos Veiklos Grupė “Radviliškio Lyderis” z siedzibą w Aušros a. 10, LT-82196 Radviliškis, Litwa oraz Stowarzyszeniem Raseinių Rajono Vietos Veiklos Grupė „Raseinių Krašto Bendrija”, z siedzibą w V. Kudirkos g. 5-301, Raseiniai, Litwa.

I. ĮŽANGA

Pristatome Jums vieną iš tarptautinio bendradarbiavimo projekto rezultatų - leidinį. Projekto, kuris yra įgyvendinamas pagal „Kaimo plėtros programos 2007-2013“ Lietuvoje ir „Kaimo plėtros programos 2007-2013“ Lenkijoje priemonę „Teritorinis ir tarptautinis bendradarbiavimas“, ir yra dalinai finansuojamas Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai.

Atiduodami į Jūsų rankas šitą publikaciją, norime paraginti, kad aplankytumėte dėmesio vertas vietoves, galėtumėte jas pažinti, pamatyti mūsų abiejų gimtinių, Lenkijos ir Lietuvos, architektūros bei kraštovaizdžio paminklus.

Leidinis atsirado bendradarbiaujant vietos veiklos grupei „Puszcza Kozienicka” su buveine Radomska g. 23, 26-900 Kozienice, Lenkija, Asociacijai vietos veiklos grupė „Radviliškio Lyderis” su buveine Aušros a. 10, LT-82196 Radviliškis, Lietuva bei Asociacijai Raseinių Rajono vietos veiklos grupė „Raseinių Krašto Bendrija”, su buveine V. Kudirkos g. 5-301, Raseiniai, Lietuva.

I. WSTĘP

Lokalna Grupa Działania „Radviliškio lyderis“ (dalej VVG „Radviliškio lyderis“) – to stowarzyszenie, założone 1 września 2004 r. na zasadach partnerstwa, poprzez połączenie terenów wiejskich, ich mieszkańców, zespolenie przedstawicieli władzy, przedsiębiorczości i organizacji pozarządowych. Do 2004 r. nie istniała podobna organizacja, która by wspierała więzi partnerskie i skonsolidowała je we wspólnym celu intensywnego rozwoju wsi.

Dobiega końca realizacja przez VVG „Radviliškio lyderis“ finansowanego przez UE Programu LEADER na okres 2007-2013 o wartości 9,59 mln litów. Zrealizowano 56 projektów, w tym 48 projektów bez dochodowych i 8 projektów przedsiębiorczych.

Zakres działania projektów jest odpowiedni do potrzeb mieszkańców wsi, pobudza inicjatywę i stwarza możliwości urzeczywistnienia swych pomysłów, które z kolei umacniają przekonanie mieszkańców do wspólnych działań.

Stowarzyszenie VVG „Radviliškio lyderis“ realizowało też inne projekty, dotyczące wspierania aktywności realizatorów projektów, przygotowało szkolenia konsultacyjne, seminaria informacyjne, sięgało do dobrych praktyk LGD z innych krajów, uczestniczących w Programie LEADER.

Podstawowe założenia działalności Stowarzyszenia VVG „Radviliškio lyderis“ – to przywrócić człowiekowi pewność siebie, aby mógł znaleźć swe miejsce w dobie ekonomii rynkowej,

I. ĮŽANGA

Vietos veiklos grupė „Radviliškio lyderis“ – asociacija, įkurta 2004 m. rugsėjo 1 d. Ji sukurta partnerystės principu, apjungiant rajono kaimo gyvenamųjų vietovių teritoriją ir gyventojus, suvienijant valdžios, verslo ir nevyriausybinio sektoriaus atstovus. Iki 2004 m. organizacijos, kuri palaikytų tokius partnerystės ryšius ir sujungtų juos bendram tikslui – spartesnei kaimo plėtrai – nebuvo.

Vietos veiklos grupė „Radviliškio lyderis“ baigia įgyvendinti ES finansuojamą 2007–2013 metų LEADER programą už 9,59 mln. litų. Iš viso įgyvendinta 56 projektai, iš jų: 48 ne pelno vietos projektai ir 8 verslo projektai. Įgyvendintų projektų veiklos atitenka kaimo žmonėms ir skatina gyventojų iniciatyvas bei suteikią galimybę jiems realizuoti savo idėjas, kurios sustiprina vietos gyventojų gebėjimą dirbti kartu. VVG įgyvendino ir kitus projektus, susijusius su vietos projektų vykdytojų aktyvumo skatinimu, organizavo mokomuosius-konsultacinius ir informacinius renginius, dalijosi patirtimi su LEADER programoje dirbančiomis šalies ir užsienio vietos veiklos grupėmis. Susigrąžinti žmogui pasitikėjimą savimi, išmokyti prisitaikyti rinkos ekonomikoje, rasti sau ir šeimai pragyvenimo ir išgyvenimo būdus, puoselėti krašto tradicijas ir papročius – tai mūsų veiklos principai. Kaip mums pavyko šių tikslų pasiekti galite įvertinti ir Jūs, todėl kviečiame Jus atvykti į Radviliškio kraštą, susipažinti su mūsų pasiekimais, pasidalyti veiklos patirtimi.

potrafił zapewnić sobie i swej rodzinie źródło dochodu oraz sposoby przetrwania; dbać o zachowanie tradycji i obrzędów swego kraju. Zapraszamy do kraju Radviliškis, gdzie można przekonać się o realizacji wytyczonego celu, zapoznać się z osiągnięciami VVG „Radviliškio lyderis“ oraz zasięgnąć doświadczenia.

W tym wydaniu prezentujemy tylko niedużą część miejscowości, które warto zwiedzić. Ostoją doświadczenia, pomysłów, działalności i celów może być tylko komunikacja międzyludzka.

Prezes Stowarzyszenia
VVG „Radviliškio lyderis“
Romas Kalvaitis

Šiame leidinyje paminėta tik mažytė dalelė mūsų lankytinų objektų. Manome, kad tik bendraujant galima patirties, idėjų, veiklos krypčių ir siekių sklaida.

Vietos veiklos grupės
„Radviliškio lyderis“
pirmininkas Romas Kalvaitis

I. WSTĘP

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienicka„ funkcjonuje w ramach działania Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Instytucją zarządzająca tym programem w latach 2007-2013 jest Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a bezpośredni nadzór nad Stowarzyszeniem pełni Marszałek Województwa Mazowieckiego. W województwie mazowieckim działa aktualnie 35 Lokalnych Grup Działania, w Polsce około 338.

Stowarzyszenie swoim zasięgiem obejmuje 7 gmin: Kozienice, Magnuszew, Grabów nad Pilicą, Głowaczów, Garbatka – Letnisko , Sieciechów, Gniewoszów. Obszar ten charakteryzuje się dużą różnorodnością kulturalną i społeczną, jednocześnie to właśnie dziedzictwo kulturowe jest składnikiem budującym tożsamość regionalną jej mieszkańców. Teren ten zamieszkują ludzie o podobnej gwarze, zwyczajach i obrzędach. Łączy ich nie tylko sposób życia ale i piękna przyroda.

Stowarzyszenie zrzesza: osoby fizyczne, przedsiębiorców, samorządy oraz organizacje pozarządowe. Jego działalność opiera się na szeregu działań, które mają na celu rozwój obszaru LGD, ożywienie gospodarcze, społeczne i kulturalne.

Przedstawiamy Państwu publikację, która pokazuje najciekawsze atrakcje turystyczne naszego obszaru. Można u nas aktywnie wypocząć, posmakować produktów lokalnych i tradycyjnych, zachwycić się pięknem przyrody, poznać ciekawych ludzi, pasjonatów, którzy osiągnęli sukces w swojej dziedzinie działalności.

I. ĮŽANGA

Asociacija vietos veiklos grupė „Puszcza Kozienicka” *(toliau – VVG) savo veikloje įgyvendina kaimo plėtros 2007–2013 metų programos ketvirtos krypties priemones pagal LEADER metodą.*

2007-2013 m. programos operatoriumi buvo Žemės ūkio ir kaimo plėtros ministerija, o tiesioginę VVG priežiūrą vykdė Mazovijos vaivadijos maršalka. Šiuo metu Mazovijos vaivadijoje veikia 35 vietos veiklos grupės, o visoje Lenkijoje – apie 338.

VVG veikla apima 7 valsčius: Kozienice, Magnuszew, Grabów nad Pilicą, Głowaczów, Garbatka – Letnisk, Sieciechów, Gniewoszów. Asociacijos veiklos teritorijai būdinga kultūrinė ir socialinė įvairovė, o kultūrinis paveldas skatina gyventojų tautiškumo identifikavimą. Čia gyvena panašia tarme kalbantis žmonės, nedaug skyriasi jų tradicijos ir apeigos. Juos taip pat jungia gamta.

VVG asociacijai priklauso fiziniai asmenys, įmonės, savivaldybės ir nevyriausybinės organizacijos. VVG veiklos tikslas – ekonominė, socialinė ir kultūrinė atgaiva.

Pristatome Jums publikaciją, kurioje yra įdomiausios mūsų regiono vietos. Tai aktyvus poilsis, ypatingai skanūs regionalinės virtuvės patiekalai, gražus gamtos vaizdai ir įdomus žmonės – tikri savo veiklos žinovai, todėl jų veiklą lydi sėkmė.

Patikėdami Jums šitą leidinį, norime Jus pakviesti į žinomas vietas ir į tas, kurios dar laukia savo pripažinimo. Kviečiame aplankyti miestelius ir ka-

Oddając do rąk Państwa to opracowanie chcemy zachęcić do udawania się w miejsca bardziej i mniej znane. Zapraszamy do małych miasteczek i wsi, w lasy i nad rzeki ,do gospodarstw agroturystycznych , gdzie sami Państwo mogą być odkrywcami pięknych zakątków, ciekawych miejsc czy obiektów małej i dużej architektury. W tej wyprawie w nieznane chcemy Państwu pomagać zwracając uwagę na obiekty i miejsca godne uwagi.

Życzymy wielu wrażeń, olśnień i oczarowań. Szczęśliwej drogi i być może do spotkania na trasie.

Irena Barbara Bielawska
Prezes Zarządu
Stowarzyszenia LGD „Puszcza Kozienicka”

imus, miškus ir upes, kaimo turizmo sodybas – ten Jus atrasite vaizdingus kampelius, įdomias vietas ir architektūros paveldo objektus. Norime Jus lydėti, rodydami, ką verta pamatyti.

Linkime daug gražių įspūdžių ir išgyvenimų. Laimingos kelionės ir galbūt iki susitikimo kelionėje.

Irena Barbara Bielawska,
Asociacijos
LGD „Puszcza Kozienicka”
Tarybos pirmininkė

I. WSTĘP

Przed dziesięciu laty, nie mając wiele wiadomości o Programie LEADER, finansowanym przez UE, potrzeba było wielu studiów, szkoleń, chęci poznania i zrozumienia problemów oraz oczekiwań swej wsi, musieliśmy też zasięgnąć doświadczenia innych krajów.

Mając wiele obaw, ale pełni pomysłów, w 2004 r. założyliśmy Lokalną Grupę Działania Rejonu Raseiniai „Raseinių krašto bendrija" (dalej – Raseinių VVG). Przewodnictwo w tej organizacji powierzono mnie, Vincas'owi Blinstrubas'owi.

Za okres dziesięciolecia działania z powodzeniem została wdrożona strategia w wysokości 9.58 mln litów. A zaufanie do Raseinių VVG zostało wyrażone wzrostem ilości członków grupy od 16 do 66.

Przy pomocy różnego rodzaju szkoleń, organizowanych przez Raseinių VVG, umocnił się optymizm mieszkańców wsi, ich kompetencje. Nauczyli się oni rozpoznawać problemy bieżące, szukać i znaleźć sposoby ich rozstrzygnięcia, przygotować i administrować skomplikowane projekty. Wyniki pracy całej rzeszy ludzi są tego najlepszym dowodem.

Zajrzyjcie do kraju Raseiniai, aby się zapoznać z przyjaznymi mieszkańcami, podziwiać wsie, gdzie zrealizowano aż 74 projekty, zwiedzić interesujące zabytki kultury i architektury.

Kraina Raseiniai jest zmodernizowanym centrum pielgrzymowania

I. ĮŽANGA

Prieš dešimt metų, nedaug ką žinant apie ES finansuojamą LEADER programą, teko daug studijuoti, lankyti mokymus, domėtis savo kaimų problemomis ir poreikiais bei kitų šalių patirtimi. Labai nedrąsiai, bet kupini idėjų ir minčių 2004 metais įkūrėme Raseinių rajono vietos veiklos grupę „Raseinių krašto bendrija" (toliau Raseinių VVG). Įkūrus šią organizaciją vadovavimo vairas buvo patikėtas man, Vincui Blinstrubui.

Per Raseinių VVG veiklos dešimtmetį sėkmingai baigiama įgyvendinti 9,58 mln. litų vertės strategija. Pasitikėjimas Raseinių VVG išaugino jai priklausančių narių skaičių nuo 16 iki 66.

Raseinių VVG, organizuotų įvairių mokymų pagalba, sustiprino kaimo žmonių pasitikėjimą savimi, jų kompetencijas. Išmokė atpažinti aktualiausias problemas, rasti tinkamus būdus joms išspręsti, rašyti ir administruoti sudėtingus projektus. Šiandien didelio žmonių būrio atlikti darbai kalba patys už save.

Užsukite į Raseinių kraštą, susipažinti su svetingais žmonėmis, pasigrožėti 74 įgyvendintų projektų pagalba išpuoselėtais kaimais, aplankyti svarbius kultūros ir architektūros paminklus. Raseinių kraštas yra modernus Rytų ir Vidurio Europos piligrimystės centras, patogus ir saugus gyventi, viliojantis svečiuotis, patrauklus investuoti.

Visada Jūsų laukiantis
Raseinių VVG pirmininkas
Vincas Blinstrubas

w Europie Wschodniej i Środkowej, miejscem, gdzie żyje się wygodnie i bezpiecznie, krajem przyjaznym i pociągającym dla inwestorów.

Zawsze w oczekiwaniu na Was,
Prezes Raseinių VVG,
Vincas Blinstrubas

II. VIETOS VEIKLOS GRUPĖ „RADVILIŠKIO LYDERIS”

1. WIEŚ KLEBONIŠKĖS

1. KLEBONIŠKIŲ KAIMAS

Wieś Kleboniškės jest położona w uroczej dolinie nad rzeką Daugyvenė. Szerokie zakola rzeki, brzegi, porośnięte krzewami, wiejskie drzewa, sośniak po drugiej stronie rzeki, wspaniały młyn wietrzny – wszystko to tworzy przepiękny krajobraz. Wspaniały widok otwiera się z porośniętego wierzbami starego mostu – naprzeciw lśni wir wodny, a w stronę wsi płyną już spokojne wody rzeki. Na jednym brzegu rzeki – zagroda młynarza, okrążona sadem, a za nią – młyn, jakby rozpostarł skrzydła; na drugim brzegu – gęsto obok siebie położone zagrody wiejskie. Ogromne drzewa przy wiejskiej drodze, rosnące też na poboczu sadów, tworzą naturalny klimat dawnej wsi. Przez zarośla widnieją słomiane dachy zabudowań, a gałęzie iglastych drzew przeplatają się z parkanem. To Muzeum Wsi, którego ekspozycje przenoszą zwiedzających w przeszłość, do wsi dziadów i pradziadów. Znajdują się tutaj tzw. stare, wiejskie graty – różnorodne meble, przedmioty użytku codziennego, narzędzia rolnicze i rzemieślnicze. Są kolekcje munsztuków, wag tradycyjnych

Kleboniškių kaimas išsidėstęs vaizdingame Daugyvenės upės slėnyje. Upės plačios lankos, krūmų kupstai pakrantėse, seni kaimavietės medžiai ir kitoje upės pusėje plytintis pušynas formuoja labai savitą ir gyvą kraštovaizdį, kurį pagyvina grakštus vėjo malūnas. Gražus, labai romantiškas vaizdas atsiveria nuo gluosniais apaugusio senojo tilto – priešais raibuliuoja plati sietuva, kaimo pusėn ramiai teka upės vandenys. Vienoje upės pusėje – sodo apsupta malūnininko sodyba ir už jos sparnus išskleidęs malūnas, kitoje pusėje – sutūpusios kaimo ūkininkų sodybos. Prie kaimo gatvės, sodų pakraščiuose ir ežiose suaugę kuplūs sodybų medžiai supa pastatus, sudarydami natūralią senojo kaimo aplinką. Pro medžius pilkuoja pastatų šiaudiniai stogai, marguoja pintų tvorų eglišakiai. Tai kaimo buities muziejaus pastatai, kuriuose įrengtos įvairios ekspozicijos padeda lankytojams sugrįžti į praeitį, į tėvų, senelių ir prosenelių kaimą. Čia rodomi senieji kaimo rakandai, įvairūs baldai, namų apyvokos reikmenys, žemės ūkio padargai bei technika. Eks-

i hakowych, wozów, motorów, kolekcja grzebieni do czesania lnu.

Wieś Kleboniškės zaczęła kształtować się w latach 1554-1555, po przeprowadzeniu w kraju Šeduvy Reformy Włócznej. Geometrzy odmierzyli wtedy proboszczowi Šeduvy działkę 25 włók ziemi na prawym brzegu rzeki Daugyvenė. Wieś, która powstała na ziemi proboszcza, z czasem zaczęto nazywać Kleboniškės i do połowy XIX w. należała do proboszcza. Z inicjatywy Egidijusa Prascevičiusa w 1989 r. zaczęto gromadzić ekspozycję codziennego życia wsi, która obecnie jest częścią funduszy Muzeum Wsi. Do muzeum należy 28 zabudowań. Trzy zagrody, liczące po dziesięć zabudowań gospodarczych, są własnością mieszkańców, pozostałe należą do muzeum.

Przy tworzeniu ekspozycji odremontowano sześć dawnych budynków i aż dziewięć przeniesiono z innych miejscowości. We wsi jest kaplica, dwie małe kapliczki przydrożne, dwa krzyże i sześć studni. Zagrody są otoczone różnego rodzaju płotami.

Ekspozycja przedmiotów wiejskich użytku codziennego

Kontakt

Adres: Kleboniškių k., Pakalniškių sen., Radviliškio r., LT-82210

Tel. +370 422 42 005

ponuojamos muštokių, oblių, bezmėnų, svarstyklių, važelių, motorų, bei linų šukų kolekcijos.

Kleboniškių kaimas pradėtas kurti XVI a. viduryje po 1554-1555 m. Šeduvos krašte pravestos Valakų reformos. Tuo metu matininkai Šeduvos klebonui atmatavo 25 valakų dydžio žemės sklypą Daugyvenės dešiniame krante. Klebono žemėje pradėjęs kurtis kaimas vėliau gavo Kleboniškių vardą ir iki XIX a. vidurio išbuvo Šeduvos klebono nuosavybėje.

1989 m. Egidijaus Prascevičiaus iniciatyva kaime pradėta kurti kaimo buities ekspozicija, kuri yra Daugyvenės kultūros istorijos muziejaus-draustinio dalis. Kaime-muziejuje yra 28 pastatai. Trys sodybos su dešimčia pastatų yra privati kaimo gyventojų nuosavybė, likusieji 18 pastatų priklauso muziejui. Kuriant ekspozicijas, šešis senuosius kaimo pastatus muziejus suremontavo ir net devynis atkėlė iš kitų vietų. Atkeltieji pastatai statomi senųjų pastatų vietoje, siekiant atkurti senąjį kaimo vaizdą. Kaime yra koplytėlė, du koplytstulpiai, du kryžiai ir šeši šuliniai. Sodybos aptvertos įvairiomis tvoromis.

Kleboniškių kaimo buities ekspozicija

Kontaktai

Adresas: Kleboniškių kaimas, Pakalniškių sen., Radviliškio rajonas.

Tel. (+370 422) 42 005

2. DWÓR W BURBIŠKĖS

Park przydworny zajmuje obszar 28 ha, w jego centralnej części znajduje się 3-hektarowy staw z piętnastoma wysepkami i jedenastoma mostkami. W parku urządzono osiem pagórków widokowych, porośniętych świerkami, dalej – aleja brzozowa, przeplatana jodłami. W parku rosną aż 23 gatunki roślin z innych krajów: jałowiec sabiński, modrzew europejski, daglezja zielona i inne. Park zamieszkuje 40 gatunków ptaków.

Rzeźby w parku stworzył Kazys Ulianskas w 1911 r. Są to posągi Najświętszej Marii Panny, Adama Mickiewicza i Witolda Wielkiego.

Dawny dwór w Burbiškės należał do dworzan Burbów – od ich nazwiska zapożyczyła nazwę ta miejscowość. W latach 1817-1940 dwór należał do szlachciców Baženskich, którzy go przebudowali. Z inicjatywy Mykolasa Baženskisa zaprojektowano park ze wspaniałymi stawami, na nich z kolei utworzono wysepki. Były tam altanki, drewniane i kamienne ścieżki, nieduże mola. Na początku XX w. Burbiškės odwiedzali znani działacze

2. BURBIŠKIŲ DVARAS

Dvaro parkas užima 28 ha plotą, jo centrinėje dalyje yra 3 ha tvenkinys su 15 salų, 11 tiltų ir tiltelių. Aštuonios kanalais ir eglėmis apjuostos apžvalgos kalvelės, pagrindinė alėja su keturiomis arpotojų beržų eilėmis, daug eglių. Parke auga 23 rūšių ir formų atvežtiniai augalai: kazokinis kadagys, europinis maumedis, didžioji pociūgė ir kt. Jame gyvena apie 40 paukščių rūšių.

Parko skulptūras 1911 m. sukūrė Kazys Ulianskas: Švč. Mergelės Marijos, A. Mickevičiui ir Vytautui Didžiajam.

Senasis Burbiškio dvaras XVII a. priklausė dvarininkams Burboms – pagal jų pavardę ir kilo vietovės pavadinimas. 1817–1940 m. dvaras priklausė bajorams Baženskiams, kurie rekonstravo buvusius dvaro pastatus. Mykolo Baženskio iniciatyva įveistas mišraus stiliaus dvaro parkas su puikiais, vaizdingais, su nedidelėmis salelėmis tvenkiniais. Salelėse buvo įrengtos poilsio aikštelės, į kurias vedė mediniai ir mūriniai tilteliai bei lieptukai. XX a. pradžioje Burbiškyje lankydavosi žinomi visuomenės veikėjai (Petras Vileišis, Jonas Basanavičius ir kt.).

społeczni, między innymi, Petras Vileišis, Jonas Basanavičius.

Zachowały się zabudowania dworu: oficyna, dom gościnny, lodownia, kuchnia, domek dla dzieci, stajnia, spichlerz, obora, domek ogrodnika oraz ruiny oranżerii. Obok pałacu jest nieduża przystań. Obecnie we dworze Burbiškės jest odtworzony najbardziej przybliżony wizerunek przeszłej świetności, panuje atmosfera z początku XX w., mimo że dwór ma swe miejsce w obliczu współczesności.

Dwór w Burbiškės – to zabytek neoromantyzmu i neogotyku, tu dąży się do zachowania nie tylko dziedzictwa architektury, krajobrazu, ale też tradycji kulturowych. Organizowane są tutaj Wiosny Poezji, koncerty muzyki kameralnej. Dwór jest przystosowany do potrzeb dnia dzisiejszego: odbywają się tutaj konferencje i seminaria. Gromadzone są kolekcje różnorodnych kwiatów, jak np. kolekcja trzystu tulipanów, w której kwiaty są różnych kształtów i gatunków. Tulipany hodowano we dworze już za czasów Mykolasa Baženskisa. Ponieważ dwór musi być funkcjonalny również współcześnie, wprowadzono nowe tradycje. Jedną z nich jest Święto Tulipanów, realizowane od 2000 r. Wydarzenia rozrywkowe nabierają nowej treści: prezentuje się wartości, świadczące o wspaniałości kultury dworu, odwiedzane są ekspozycje, popularyzuje się historię dworu.

Ekspozycja historyczna
Dworu w Burbiškės
Kontakt
Adres: Burbiškio kaimas, Pakalniškių sen.,
Radviliškio r., LT-82206
Tel. +370 422 42 001

Išlikę dvaro pastatai: oficina, svečių namas, ledainė, virtuvė, vaikų namelis, arklidė, svirnas, tvartas, sodininko namas su oranžerijos liekanomis. Šalia rūmų – nedidelė valčių prieplauka.Burbiškio dvare siekiama atstatyti kuo tikslesnį praeities vaizdą, XX a. pradžios atmosferą, suteikiant jai funkcionuojantį tęstinumą dabarties kontekste. Burbiškio dvaras – neoromantizmo ir neogotikos paveldo vertybė, jame stengiamasi suaktualinti ne tik architektūrinį, kraštovaizdžio palikimą, bet ir dvarų kultūros tradicijas. Čia nuolat rengiami Poezijos pavasario renginiai, kameriniai koncertai. Dvaras pritaikomas šių dienų poreikiams: vyksta mokslinės konferencijos bei seminarai. Renkamos įvairių gėlių kolekcijos. Pavyzdžiui, 300 rūšių ir formų tulpių kolekcija. Tulpės dvare augintos ir Mykolo Baženskio valdymo laikais. Kadangi dvaras turi funkcionuoti dabarties kontekste, kuriamos naujos tradicijos, tokios kaip tulpių šventė, kuri vyksta nuo 2000 metų. Čia pramoginiam renginiui suteikiama daug platesnė prasmė: demonstruojamos dvarų kultūrą liudijančios vertybės, lankomos ekspozicijos, populiarinama dvaro istorija.

Kleboniškių kaimo buities ekspozicija
Kontaktai
Adresas: Kleboniškių k., Pakalniškių sen.,
Radviliškio r., LT-82210
Tel. +370 42242005

3. KOŚCIÓŁ PW. ZNALEZIENIA KRZYŻA PAŃSKIEGO W ŠEDUVIE

3. ŠEDUVOS ŠV. KRYŽIAUS ATRADIMO BAŽNYČIA

Prawdopodobnie pierwsza drewniana świątynia w Šeduvie została wzniesiona w 1512 r., w tymże roku założono także parafię. W 1529 r. do parafii przyłączono trzy nieużywane fragmenty ziemi, jeszcze bardziej fundacja rozszerzyła się w 1542 r. Możliwe, że właśnie wtedy powstał drugi kościół, a w 1542 r. otwarto szkołę parafialną.

Wojewoda miejscowości Upytė, Jeronimas Valavičius, w latach 1640–1649 wzniósł murowany kościół, konsekrowany w 1649 r. przez biskupa Jerzego Tyszkiewicza. Już wcześniej, w 1647 r. powstaje dziekanat Šeduvy, a w 1658 r. Mykolas Mačinskis funduje i utrzymuje Dom Księży Emerytów. W latach 1705 - 1769 działała w Šeduvie misja jezuitów. W XVIII w. obok kościoła powstała dzwonnica, niestety, zrujnowana w czasach późniejszych. Świątynię dwa razy nawiedzały pożary. Po pożarze w 1799 r. kościół odbudował S. Poniatowski. Miało to miejsce w 1804 r. W 1820 r. obszar, należący do kościoła, łącznie z wsiami Kleboniškės, Veliakiemiai ir Vaižgai, liczył 56 włók ziemi. W 1829 r., po uderzeniu piorunem, zniszczona została

Manoma, kad Šeduvoje pirmoji medinė bažnyčia pastatyta ir parapija įkurta 1512 m. Bažnyčiai 1529 m. dovanoti 3 nenaudojami žemės sklypai. 1542 m. fundacija padidinta. Manoma, jog tais metais pastatyta antroji bažnyčia. 1542 m. įsteigta parapinė mokykla.

Upytės vaivada Jeronimas Valavičius 1640–1649 m. pastatė mūrinę bažnyčią. Ją 1649 m. konsekravo vyskupas Jurgis Tiškevičius. 1647 m. įsteigtas Šeduvos dekanatas. Mykolas Mačinskis 1658 m. įsteigė altariją ir ją išlaikė. Šeduvoje 1705–1769 m. veikė jėzuitų misija. XVIII a. greta bažnyčios buvo varpinė (vėliau nugriauta). Bažnyčia 2 kartus degė. Po 1799 m. gaisro dvarininko S. Poniatovskio 1804 m. atstatyta. 1820 m. bažnyčia turėjo 56 valakus žemės su Kleboniškių, Veliakiemių ir Vaižgų kaimais. 1829 m. per žaibo sukeltą gaisrą apgadintas bokštas.

Po 1863 m. Rusijos administracija nusavino pusę parapijos žemių, 1864 m. įsakė nugriauti miestelio aikštėje stovėjusį kryžių. Jo vietoje 1877 m. pastatyta stačiatikių cerkvė (1935 m. nugriauta). XIX a. pabaigoje draudžiamą spaudą platino ir kunigai Stasys Janeliūnas, Pranas Janula-

wieża kościoła. Po Powstaniu Styczniowym władze carskie przywłaszczyły połowę ziem parafialnych, w 1864 r. zniszczono krzyż na placu miejskim. W jego miejscu wzniesiono cerkiew prawosławną, która przetrwała do 1935 r.

Świątynia katolicka została rozbudowana w 1905 r., staraniem proboszcza Povilasa Šalučki, wtedy to dobudowano dwie nawy boczne. Z inicjatywy Mykolasa Karosasa, który od 1926 r. był kolejnym proboszczem, w 1937 r. kościół został pięknie odnowiony.

W czasie II Wojny Światowej świątynia została zniszczona i dopiero ksiądz kanonik Bronius Antanaitis, pełniący obowiązki proboszcza, w 1974 r. kościół odrestaurował. W latach 1956-1962 w Šeduvie mieszkał i zmarł Teofilius Matulionis, ksiądz-zesłaniec, biskup Kaišiadorysu.

Świątynia jest zbudowana na planie krzyża, w stylu renesansu, ma też cechy baroku. Jest apsyda w kształcie półkola, niskie sklepienia w zakrystii, dwie wieże. Wnętrze o sklepieniach cylindrowych jest dwunawowe, znajduje się tutaj pięć ołtarzy. Świątynia jest otoczona kamiennym murem.

W końcu XIX w. zakazaną prasę litewską szerzyli również księża: Stasys Janeliūnas, Pranas Janulaitis, Kazys Marcinkevičius. Dowodzony przez proboszcza Mamerta Lumbė oddział towarzystwa pod nazwą Saulė inicjował w okolicy szkoły litewskie. Powstałe progimnazja działały do 1940 r.

Kościół pw. Znalezienia Krzyża Pańskiego w Šeduvie

Kontakt

Adres: Vilniaus g. 16, Šeduva, LT-82225

Tel: +370 422 56379

itis, Kazys Marcinkevičius. Klebono Povilo Šalučkos rūpesčiu 1905 m. bažnyčia padidinta: iš šonų pristatytos 2 navos.

1906 m. įsteigtas Šv. Kazimiero draugijos skyrius. Klebono Mamerto Lumbės vadovaujamas „Saulės“ draugijos skyrius steigė lietuviškas mokyklas. Jo įsteigta progimnazija veikė iki 1940 m. Nuo 1926 m. Šeduvoje klebonavusio dekano Mykolo Karoso iniciatyva 1937 m. bažnyčia atnaujinta.

Per Antrąjį pasaulinį karą ji apgriauta. Į Šeduvą 1974 m. paskirtas klebonas kanauninkas Bronius Antanaitis bažnyčią suremontavo ir restauravo. Šeduvoje 1956–1962 m. gyveno ištremtas ir mirė Kaišiadorių vyskupas Teofilius Matulionis.

Bažnyčia yra renesansinė, turi baroko bruožų, kryžminio plano, su pusapskrite apside, žemomis zakristijomis, dvibokštė. Vidus 3 navų, yra 5 altoriai. Skliautai cilindriniai. Šventoriaus tvora akmenų mūro.

Šeduvos Šv. Kryžiaus atradimo bažnyčia

Kontaktai

Adresas: Vilniaus g. 16, 82225 Šeduva, Radviliškio r., LT-82225

Tel. +370 42256379

4. ZAGRODA TURYSTYKI WIEJSKIEJ „*SMUKLĖ ŽARIJA*”

Pośrodku logo gospody Żarija znajduje się feniks. Ptak odradzający się z popiołu. Po spłonięciu szaszłyczarni, przed kilkoma laty rozpoczęto budowę nowej gospody, którą ciągle powiększano. Dlatego też z całą pewnością można stwierdzić, że feniks jest odpowiednim znakiem biznesu Vidmantasa Mikutisa.

Wszystko zaczęło się od przyczepy Zubrionok, którą przywożono sprzęt do przygotowania szaszłyków. Początkowo to był handel przydrożny, który zyskał spore zainteresowanie. W związku z tym następnego roku pojawiła się większa przyczepa o tradycyjnej nazwie – szaszłyczarnia Żarija.

Nazwa okazała się, niestety, prorocza i po kilku latach 1 grudnia 2000 roku gospoda spłonęła. Wkrótce rozpoczęto budowę nowej zagrody turystyki wiejskiej Żarija.

Dzisiaj – to piękna zagroda, otoczona ogródkiem, restauracją i tarasem, obok znajduje się łaźnia oraz plac zabaw dla dzieci.

W ofercie gospody znajdziemy smaczne jedzenie, wspaniałą obsługę, różno-

4. *KAIMO TURIZMO SODYBA „SMUKLĖ ŽARIJA“*

Smuklės „Žarija“ logotipe puikuojasi feniksas. Paukštis prisikeliantis iš pelenų. Prieš keletą metų sudegus šašlykinei buvo pradėta statyti naujoji, kuri nuolat pletėsi ir didėjo. Todėl dabar galima teigti, jog feniksas - smuklės šeimininko Vidmanto Mikučio verslo simbolis.

Viskas prasidėjo nuo priekabos „Zubrionok“, su kuria buvo atvežama įranga šašlykams kepti. Prasidėjo prekyba pakelėje. Prekiauti sekėsi, o kitąmet toje vietoje buvo pastatytas prekybinis treileriukas, kuris pavadintas labai tradiciškai - šašlykinė „Žarija“.

Pavadinimas pasirodė pranašingas ir po kelerių metų, 2000-ųjų gruodžio 1-ąją, šašlykinė sudegė. Tačiau netrukus buvo pradėta naujos šašlykinės statyba.

Dabar šalia kelio stovi didžiulė smuklė, lauko kavinė, pirtys, vaikų žadimų aikštelė.

Smuklė Žarija siūlo Jums skanų maistą, gerą aptarnavimą, gražų serviravimą, įvairias pramogas prieinamomis kainomis, svečių namus nakvynei. Teritorijoje yra poilsio aikštelė, tvenkiniai, kuriuose įrengti šviečiantys fontanai, originali va-

rodne rozrywki w przystępnej cenie, gościnny dom noclegowy. Na terenie jest plac wypoczynkowy ze podświetloną fontanną, boisko do gry w koszykówkę, siatkówkę, mini-golfa, plac zabaw dla dzieci, parking dla samochodów.

Zagroda położona jest nad jeziorem, w pięknym zakątku przyrody, tutaj w otoczeniu prac z metalu, drewna i kamienia można wspaniale wypocząć, oderwać się od zgiełku miejskiego.

W czasie chłodnej pory roku w ofercie znajdziemy organizowanie wieczorków tematycznych oraz świąt, w których chętnie biorą udział goście zagrody. Latem można skorzystać z różnego rodzaju atrakcji wodnych, jest punkt wynajmu łodzi i rowerów wodnych, można się przejechać łodzią motorową lub katamaranem.

Dla najbardziej odważnych gospoda oferuje lot balonem lub przejażdżkę motocyklem trójkołowym. Na miłośników przeszłości czekają zabytkowe auta.

SA Smuklė Žarija

Kontakt

Adres: Velžių k., Šeduvos apylinkės sen., Radviliškio r., LT-82218

Poczta e-mail: info@smuklezarija.lt

Tel. +370 614 27461

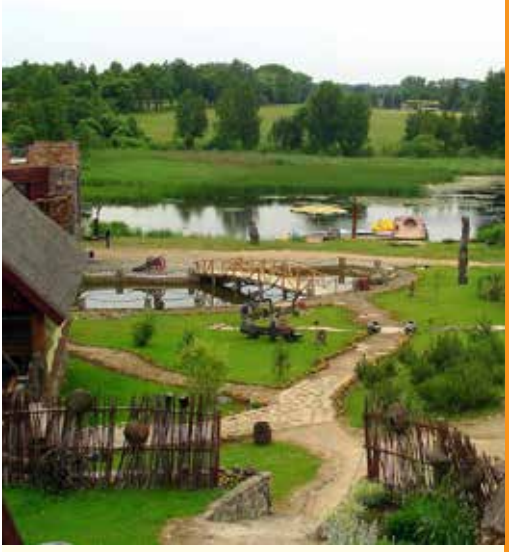

ikų žaidimų, krepšinio, tinklinio, mini golfo aikštelės, prie smuklės didelė automobilių stovėjimo aikštelė. Sodyba įsikūrusi prie pat ežero, gražiame gamtos kampelyje, tad kalvio darbų, medžio bei akmens apsuptyje galėsite pailsėti, prasiblaškyti nuo miesto triukšmo bei šurmulio.

Esame saviti ir originalūs, šaltuoju metų laiku dažnai organizuojame teminius vakarus, šventes, kuriuosi itin noriai dalyvauja ir mūsų klientai. Vasaromis siūlome įvairias vandens pramogas: valčių bei vandens dviračių nuomą, plukdymą kateriu (tampome su padanga, bananu) bei katamaranu. Taip pat turime oro balioną (skraidiname, kilnojame), triratį motociklą bei senovinius automobilius (vežame jaunuosius, mergvakario/bernvakario dalyvius).

UA B „Smuklė Žarija“

Kontaktai

Adresas: Velžių k., Šeduvos apylinkės sen., Radviliškio r., LT-82218

El. paštas: info@smuklezarija.lt

Tel. +370 61427461

5. CENTRUM ROZRYWKOWE W MŁYNIE ŠEDUVY

5. ŠEDUVOS MALŪNO PRAMOGŲ CENTRAS

Początki młyna w Šeduvie sięgają 1905 roku, wtedy właśnie rozpoczęto jego budowę. Jakby zły urok sprawił, że jeszcze nie zakończono budowy, a młyn już stanął w płomieniach. Jednak o młynie nigdy nie zapomniano – w czasach radzieckich, w 1967 r., stał się centrum rozrywkowym, do którego ciągnęły tłumy.

Kilka lat młyn był w stanie awaryjnym, odrodził się dopiero w 2000 r. Otoczenie młyna zaprojektowano w taki sposób, aby goście mogli tu znaleźć zarówno coś dla duszy, jak i dla ciała. W wystroju znajdziemy wiele motywów, kojarzących się

Šeduvos malūno pradžia – 1905-ieji meta. Tada jis buvo pradėtas statyti. Tarsi kažkokio užkeikimo persekiojimas, malūnas, dar nebaigtas statyti, užsidegė, buvo vos neprarastas karo metais (buvo smarkiai apgriautas). Tačiau malūnas niekada nebuvo užmirštas – tarybiniais (1967-aisiais) metais jis tapo pasilinksminimų vieta – žmonės į jį plaukdavo kaip į atlaidus. Keletą metų malūnas buvo apleistas, paliktas likimo valiai. Tačiau 2000-aisiais metais tarsi iš naujo atgimė! Malūno aplinka buvo suformuota taip, kad joje atgaivą rastų ne tik kūnas, bet ir siela (čia rasite daug motyvų, besisiejančių su skaičiumi 7, kuris yra laikomas mistiniu, magišku, nešančiu laimę. Dėl to tikimės, kad visi malūno svečiai, pabuvoję Šeduvos malūne, taps šiek tiek laimingesni ir nuo jų niekada nenusigręš sėkmė.

Šeduvos malūne dabar įsikūrusi puiki kavinė, lankytojai gali pavalgyti, stebėti ir grožėtis aplinka.

Čia Jūs galite puikiai pailsėti po dienos darbų, pabėgti nuo miesto rutinos, ar tiesiog gerai praleisti laiką su draugais. 24

z liczbą 7, którą uważa się za magiczną, mistyczną, przynoszącą szczęście. Właściciele mają nadzieję, że sprawi to, iż goście po odwiedzeniu młyna staną się szczęśliwsi, a poczucie szczęścia nigdy ich nie opuści. W młynie rozlokowała się restauracja, gdzie można smacznie zjeść, podziwiając piękny wystrój wnętrza, wypocząć po trudnym dniu pracy, uciec od rutyny miasta lub po prostu spotkać się z przyjaciółmi. 24-miejscowy motel oferuje komfortowy, przytulny, a dla nawet romantyczny nocleg. Wiele przyjemnych chwil można spędzić w łaźni ruskiej, następnie wykąpać się w nowoczesnym basenie, gdzie urządzono kaskady.
W gospodzie można organizować różne święta – wesele, urodziny lub bal maturalny.

SA Šeduvos Malūnas
Kontakt
Adres: Vytauto g. 89 a, Šeduva,
Radviliškio r., LT-82227
Tel. +370 687 70670
Poczta e-mail: malunas@gmail.com

vietų motelis suteiks komfortišką, jaukią ir romantišką nakvynę, karštoje, rusiškoje pirtyje – pailsinsite, atgaivinsite ir išvalysite kūną, besimėgaudami moderniu pirslų baseinu su kaskadomis, patirsite daug džiugių akimirkų. Taip pat čia galite švęsti bet kokią šventę: vestuves, gimtadienį ar mokyklos išleistuves.

UA B „Šeduvos Malūnas"
Kontaktai
Adresas: Vytauto g. 89 a, Šeduva,
Radviliškio r., LT-82227
Tel: +370 68770670
El.paštas: malunas@gmail.com

6. DWÓR W BAISOGALE

Dwór w Baisogale należy do najbardziej znanych zabytków architektury Litwy. Zespół pałacowy cechuje styl późnego klasycyzmu oraz odmiany stylu romantyzmu – neogotyk, neorenesans i cechy architektury ludowej. Centralny gmach nosi również właściwości rosyjskiego empire. Wyniosłość i udekorowanie pałacu zachwyca wielu zwiedzających.

W końcu XVI w. królewski Dwór w Baisogale był przekazany zasłużonym dla państwa możnowładcom. Zarządców było wielu, a gdy na początku XIX w. dwór stał się własnością prywatną, nabył go Juozapas Komaras, pułkownik armii Napoleona Bonaparte, właściciel dworów w Raguvėlė ir Palėvenė. Zamożny ród Komarów w Wielkim Księstwie Litewskim był znany od ponad trzystu lat. We Dworze Baisogaly panowali do 1860 do 1941 r. Zabudowania dworskie nie satysfakcjonowały właścicieli, więc wynajęli architekta z Petersburga, Tadeusza Rostworowskiego, aby ten zaprojektował nowy pałac. Budowa trwała do 1912 r., właśnie wtedy pałac otrzymał dzisiejsze oblicze. Przetrwało 19 gmachów pałacowych. Pałac o długości ponad 50 m jest murowany. W centrum znajduje się rotunda, uwieńczona kopułą. Zespół pałacowy jest położony na wzgórzu, które częściowo ukształtowało się podczas kopania stawów. Kolejne zabudowania – to stajnia i magazyn kuchenny, te trzy budynki tworzą na wpół zamkniętą kompozycję ze-

6. BAISOGALOS DVARAS

Baisogalos dvaro rūmai yra vienas žymiausių architektūros paminklų Lietuvoje. Rūmų ansambliui būdingas vėlyvasis klasicizmas bei trys romantizmo stiliai (neogotika, neorenesansas ir liaudies architektūra). Centriniai rūmai turi rusų ampyro elementų. Rūmų didingumas ir puošyba sužavi ne vieną lankytoją.

XVI amžiaus pabaigoje karališkasis Baisogalos dvaras, kaip pelninga valda, buvo perduotas valdyti Lietuvos valstybei nusipelniusiems didikams. Valdytojų būta daug, kol XIX amžiaus pradžioje dvaras tapo privačia valda ir 1830 metais jį nusipirko buvęs imperatoriaus Napoleono Bonaparto armijos pulkininkas, Raguvėlės ir Palėvenės dvarų savininkas Juozapas Komaras.

Komarų giminė LDK buvo žinoma daugiau kaip tris šimtus metų. Jie neturėjo titulų, bet buvo labai turtingi. Komarai valdė Baisogalos dvarą nuo 1830 iki 1941 metų. Kadangi dvaro rūmai naujųjų savininkų poreikių netenkino, rūmų ansamblio statyba buvo patikėta Peterburgo architektui Tadeušui Rostvorovskiui. Statybos darbai vyko iki pat 1912 metų. Komarų valdymo metu dvaras įgijo šiandieninį pavidalą.

Iki šių dienų yra išlikę 19 dvaro sodybą formuojančių elementų. Rūmai yra plytų mūro, daugiau kaip 50 metrų ilgio. Jų centrą pabrėžia rotonda, užsibaigianti kupolu. Rūmai pastatyti aukščiausioje vietoje, ant kalvelės, iš dalies supiltos kasant

społu, dookoła zaś rozlokowały się inne zabudowania. Park, zajmujący obszar 3 ha, należy do najpiękniejszych na Litwie. Różnorodne drzewa rosną obok krętych alei i wąziutkich ścieżek. Po każdej stronie alei głównej znajduje się staw, a w głębi parku – staw z wyspą. W latach 1830-1896 zbudowano lodownię, młyn, stajnię, ukształtował się zespół zabudowań gospodarczych. Następnie, w latach 1896-1912 rozbudowano teren reprezentacyjny: zwiększono północne i południowe skrzydła pałacu, nad studnią wzniesiono zdobiony dach, urządzono oranżerię, zbudowano garaż, oborę, pralnię i wytwórnię spirytusu. Fasada pałacu jest skierowana w stronę miasteczka, do niej prowadzi aleja kasztanowa.

Jednym z najbardziej uroczych budynków gospodarczych dworu Komarów jest murowany młyn holenderski, wzniesiony w 1855 r. Jest to trójkondygnacyjna stożkowa budowla, otoczona dookoła galeriami. Każda z trzech kondygnacji jest zabudowana w innym stylu architektonicznym: pierwsza – w stylu klasycyzmu, druga ma cechy renesansu, natomiast trzecia przypomina gotyk.

Po odrodzeniu niepodległości Litwy, Komarowie przekazali dwór w darze dla państwa. Obecnie w dworze rozlokował się Instytut Hodowli Bydła, należący do Litewskiego Uniwersytetu Nauk o Zdrowiu. Władze instytutu przykładają wszelkich starań, aby należycie zachować zespół pałacowy dla przyszłych pokoleń.

Dwór w Baisogale
Kontakt
Adres: Baisogala, Radviliškio r., LT-82320
Tel. +370 620 72774

tvenkinius. Toliau yra ratinė-žirgynas ir virtuvė-sandėlis. Visi trys pastatai sudaro pusiau uždaros kompozicijos ansamblį, aplink kurį grupuojasi ir kiti statiniai bei įrenginiai.

3 ha parkas yra vienas gražiausių Lietuvoje. Įvairiausi medžiai supa vingiuojančias alėjas ir siaurus parko takelius. Abiejose pagrindinėse parko alėjos pusėse yra po tvenkinį, o parko gilumoje - tvenkinys su sala. 1830-1896 m. pastatyta ledainė, malūnas, kumetynas, suformuotas ūkio sektorius. 1896-1912 m. buvo plečiama reprezentacinė zona: padidinti šiaurės ir pietų rūmų fligeliai, šulinys uždengtas dekoratyviu stogu, įrengta oranžerija, garažas, tvartas, skalbykla ir spirito varykla. Rūmų priekinis fasadas nukreiptas į miestelį, jo link veda kaštonų alėja.

Vienas gražiausių ūkinių Komaro dvaro pastatų yra šalia parko 1855 metais pastatytas olandiško tipo mūrinis vėjo malūnas. Jis kūginio tipo, 3 aukštų, su apėjimo galerijomis. Kiekvienas iš trijų aukštų yra skirtingo architektūrinio stiliaus: pirmas – klasicizmo, antras- renesanso, trečias – gotikos.

Atkūrus Lietuvoje nepriklausomybę, Komarai dvarą padovanojo Lietuvos valstybei. Dabar dvare įsikūręs Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Gyvulininkystės institutas. Instituto vadovai deda visas pastangas, kad dvaro ansamblis būtų išsaugotas ateities kartome.

Baisogalos dvaras
Kontaktai
Adresas: Baisogala,
Radviliškio r., LT-82320
Tel. +370 62072774

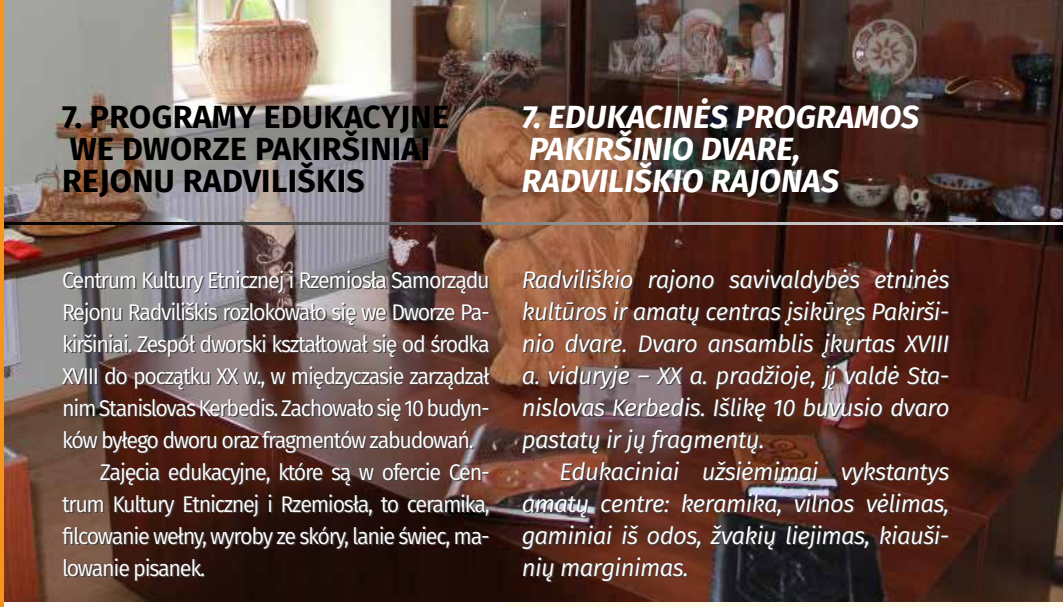

7. PROGRAMY EDUKACYJNE WE DWORZE PAKIRŠINIAI REJONU RADVILIŠKIS

Centrum Kultury Etnicznej i Rzemiosła Samorządu Rejonu Radviliškis rozlokowało się we Dworze Pakiršiniai. Zespół dworski kształtował się od środka XVIII do początku XX w., w międzyczasie zarządzał nim Stanislovas Kerbedis. Zachowało się 10 budynków byłego dworu oraz fragmentów zabudowań.

Zajęcia edukacyjne, które są w ofercie Centrum Kultury Etnicznej i Rzemiosła, to ceramika, filcowanie wełny, wyroby ze skóry, lanie świec, malowanie pisanek.

7. EDUKACINĖS PROGRAMOS PAKIRŠINIO DVARE, RADVILIŠKIO RAJONAS

Radviliškio rajono savivaldybės etninės kultūros ir amatų centras įsikūręs Pakiršinio dvare. Dvaro ansamblis įkurtas XVIII a. viduryje – XX a. pradžioje, jį valdė Stanislovas Kerbedis. Išlikę 10 buvusio dvaro pastatų ir jų fragmentų.

Edukaciniai užsiėmimai vykstantys amatų centre: keramika, vilnos vėlimas, gaminiai iš odos, žvakių liejimas, kiaušinių marginimas.

PROGRAM EDUKACYJNY FILCOWANIA WEŁNY

Program edukacyjny filcowania wełny – to wspaniała możliwość tworzenia wyjątkowych wyrobów z naturalnej wełny. Zajęcie to zaciekawi dzieci oraz dorosłych. Podczas zajęcia można poznać właściwości wełny, dowiedzieć się, co się z nią dzieje podczas procesu filcowania, jak i dlaczego wełna filcuje się. Program edukacyjny zapoznaje z dwoma metodami filcowania – na sucho i przy użyciu wody. Podczas zajęcia łatwo z rozumieć różnice sposobów filcowania, można własnoręcznie wykonać ozdoby, korale, kwiaty, szaliki z wełny.

Czas trwania 1.5 h, program jest skierowany do różnych grup wiekowych.

PROGRAM EDUKACYJNY WYROBÓW SKÓRZANYCH

Skóra jest materiałem naturalnym, jej właściwości zezwalają na tworzenie różnorodnych wyrobów, w tym różnego rodzaju ozdób, dzieł interesujących i iście artystycznych. Z natury skóra jest materiałem długotrwałym i niezawodnym.

EDUKACINĖ PROGRAMA „VILNOS VĖLIMAS“

Vilnos vėlimo edukacinė programa – tai puiki proga išmokti kurti unikalius daiktus iš natūralios vilnos. Tai labai įdomus užsiėmimas tiek vaikams tiek suaugusiems. Programos metu supažindinama su vilna, paaiškinama kas vyksta su vilna, kaip ir kodėl ji veliasi? Edukacinėje programoje susipažindinama su dviem vilnos vėlimo būdais – sausu ir šlapiu. Jei Jums įdomu, kuo skiriasi sausas vilnos vėlimo būdas nuo šlapio, kaip pasigaminti papuošalus, gėles, žaislus, šalikėlius iš vilnos, tada Jūs būtinai turite apsilankyti mūsų vilnos vėlimo edukacinėje programoje.

Trukmė 1,5 val. Programa skirta įvairaus amžiaus grupėms.

EDUKACINĖ PROGRAMA „ODOS GAMINIAI“

Oda – tai nuostabi natūrali medžiaga, kurios savybės leidžia ne tik naudoti ją įvairios paskirties gaminiams, bet ir kurti dekoratyvinius, meniškus, įdomius darbus. Natūrali oda dėl savo prigimties išliks kaip ilgaamžė ir patikima medžiaga.

Przy pomocy różnych technologii, można wykonać nie tylko skórzaną portmonetkę czy aktówkę, pudełko czy album, ale też stworzyć współczesne, modne akcesoria skórzane, obrazy, elementy modernistycznego wystroju wnętrza.

Przy tworzeniu dowolnego wyrobu ze skóry, wkłada się wiele pracy rąk, fantazji, dopasowuje się różnorodność kształtów i technologii. Podczas zajęcia można zapoznać się z pracą kuśnierza, poznać nowe technologie obróbki skóry, jej zastosowanie w życiu codziennym, można zwiedzić wystawę wyrobów skórzanych. Uczestnicy zajęcia mogą wykonać pamiątkę lub ozdobę.

Czas trwania 1.5 h, program jest skierowany do różnych grup wiekowych.

PROGRAM EDUKACYJNY „GLINIANE WYMYSŁY"

To zajęcie edukacyjne zapoznaje z garncarstwem, jednym z najstarszych rzemiosł. Prace można wykonać z białej lub czerwonej gliny, zajęcie daje możliwość poznania różnych sposobów wytwarzania prac ceramicznych, można też własnoręcznie wykonać świecznik, podstawkę do kadzidełka, wazę, pojemnik na ołówki czy wazon na kwiaty. Praca z gliną rozwija wyobraźnię przestrzenną, ćwiczy motorykę.

Czas trwania 1 h, program jest skierowany do różnych grup wiekowych.

Centrum Kultury Etnicznej i Rzemiosła Samorządu Rejonu Radviliškis

Kontakt

Adres: Parko g. 8, Pakiršinio k.,
Baisogalos sen., Radviliškio r., LT- 82297
Tel: +370 606 90102, +370 673 90152,
E-mail: pakirsiniodvaras@gmail.com
www.pakirsiniodvaras.lt

Naudojant įvairias technikas, galima pasigaminti ne tik odinę piniginę ar aplankalą, dėžutę ar albumą, bet ir sukurti šiuolaikinius, madingus odinius aksesuarus, paveikslus, moderniam interjerui naudojamus dirbinius. Gaminant bet kurį odinį gaminį, įdedama daug rankų šilumos, fantazijos, pritaikant technologiją ir formų įvairovę. Šio edukacinio užsiėmimo metu susipažįstama su: odininko amatu, odos apdirbimo technologija, odos pritaikymu buityje, apžiūrima odos gaminių ekspozicija, edukacinio užsiėmimo metu lankytojai pasigamina odinį suvenyrą ar papuošalą.

Trukmė 1,5 val. Programa skirta įvairaus amžiaus grupėms.

EDUKACINĖ PROGRAMA „ MOLIO MONAI"

Edukacinio užsiėmimo metu susipažinsime su vienu seniausių amatų – puodžiaus amatas. Molio darbai vyksta su baltu bei raudonu moliu. Šių užsiėmimų metu skatinamas erdvinis mąstymas, labai gerai lavinama rankų motorika ir mokomi lipdyti, taikant įvairias technikas bei būdus. Edukacinio užsiėmimo metu gaminame žvakides, smilkalines, įvairias vazeles, pieštukines ar vazonėlius gėlėms.

Trukmė 1 val. Programa skirta įvairaus amžiaus grupėms.

Radviliškio rajono savivaldybės etninės kultūros ir amatų centras,

Kontaktai

Adresas: Parko g. 8, Pakiršinio k.,
Baisogalos sen., Radviliškio r., LT- 82297
Tel: +370 60690102, +370 67390152,
El.pasta: pakirsiniodvaras@gmail.com
www.pakirsiniodvaras.lt

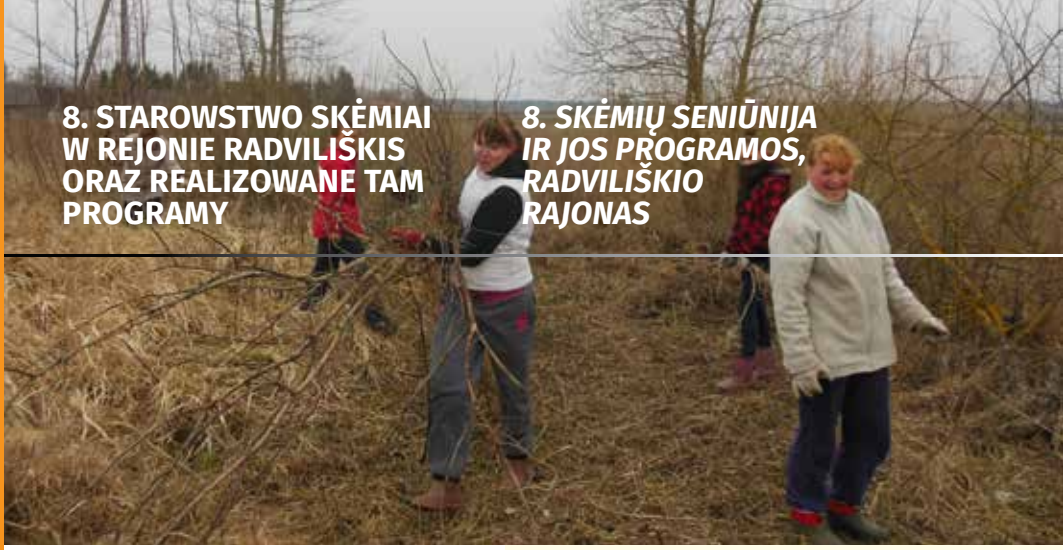

8. STAROWSTWO SKĖMIAI W REJONIE RADVILIŠKIS ORAZ REALIZOWANE TAM PROGRAMY

8. SKĖMIŲ SENIŪNIJA IR JOS PROGRAMOS, RADVILIŠKIO RAJONAS

Teren Starostwa Skėmiai znajduje się na południowym zachodzie Rejonu Radviliškis, odległy jest od centralnej części około 40 km. Centrum Starostwa Skėmiai – to wieś o tej samej nazwie. Poza tym na terenie starostwa znajdują się miejscowości Pociūnėliai i Pašakiai. Starostwo zamieszkuje 1 355 mieszkańców, teren starostwa zajmuje 7 786 ha.

Aktywność i pracowitość mieszkańców starostwa sprawia, że biorą oni udział w działalności zawodowej oraz aktywnie uczestniczą w życiu społecznym. Przy starostwie działa Komitet Ochrony Praw Dziecka, aktywnie w życiu społecznym uczestniczą kobiety z oddziałów Šypsena i Garduva Stowarzyszenia Rolników Litwy, są dwie społeczności wiejskie – we wsi Skėmiai i w miasteczku Pociūnėliai, które działają od 2000 r. Rady społeczności wiejskich razem ze starostwem, pracownikami kultury organizują sprzątanie terenu, wspólne święta, wyjazdy, inne wydarzenia, szukając przy tym wspólnego mianownika do rozwiązywania różnych problemów. Na bazie społeczności wiej-

Seniūnija yra Radviliškio rajono pietvakariuose, nuo rajono centro nutolusi apie 40 kilometrų. Skėmių seniūnijos centras – Skėmių kaimas. Didžiausios seniūnijos gyvenvietės: Pociūnėliai, Pašakiai. Iš viso seniūnijoje 1355 gyventojai, plotas - 7 786 ha

Skėmių seniūnijoje gyvena darbštūs, aktyvūs žmonės, kurie ne tik gerai dirba, bet ir aktyviai dalyvauja sprendžiant įvairius, su jų gyvenimu susijusius, klausimus. Prie seniūnijos veikia vaiko teisių apsaugos komitetas, aktyvios Lietuvos ūkininkių draugijos „Šypsenos“ ir „Garduvos“ skyrių moterys, yra 2 kaimo bendruomenės – Skėmių kaimo ir Pociūnėlių miestelio, veikiančios nuo 2000 metų. Bendruomenių tarybos kartu su seniūnijos, kultūros darbuotojais organizuoja aplinkos tvarkymo talkas, bendras šventes, išvykas, kitus renginius, ieškoma būdų spręsti bedarbystės problemas, prie šių bendruomenių veikia vaikų dienos centrai, siekiama gerinti kaimo gyventojų gyvenimo kokybę, tam pasitarnauja rengiami projektai. Gavus

skich działa Ośrodek Dzienny dla Dzieci. Dla podniesienia jakości życia we wsi przygotowywane są różne projekty. Właśnie ze środków zrealizowanych już projektów w dwóch społecznościach zostały odnowione pomieszczenia, urządzono plac zabaw dla dzieci.

Przy wsparciu samorządu i po przygotowaniu strategii rozwoju wsi, stworzono wsie tematyczne, m.in: Skėmiai – wieś ze starym zajazdem, tu realizowane są programy edukacyjne pt. Jak gospodarz zboże hodował, Pieczenie zajazdowych pierników, W gościnie u pszczelarza.

Wkrótce zostanie przekazany do użytku zajazd przydrożny (www.skemiai.lt). Pociūnėliai – wieś tematyczna plonów (www.pociuneliai.com), gdzie za środki projektowe została urządzona wytwórnia soków pasteryzowanych. Na otwarcie czeka jeszcze suszarnia. W Pociūnėliai hoduje się i suszy również przyprawy oraz owoce. Wytwarzane są tu także między innymi cykaty.

Starowstwo Skėmiai w Rejonie Radviliškis
Kontakt
Adres: Skėmių k., Radviliškio r., LT-82350
Tel.: +370 686 21597
E-mail: roma.rimkuviene@gmail.com

finansavimus parengtiems projektams abejose bendruomenėse suremontuotos, renovuotos patalpos, įrengta vaikų žaidimo aikštelė. Įgyvendinant projektus, padedant rajono savivaldybei, parengtos kaimų strategijos, kūriami teminiai kaimai: Skėmiai – senojo traktieriaus kaimas su parengtomis edukacinėmis programomis „Kaip gaspadorius javus augina“. „Traktieriaus meduolių kepimas“, „Svečiuose pas bitininką“ taip pat netrukus pradės veikti traktierius – pakelės maitinimo įstaiga (www.skemiai.lt). Pociūnėliai – teminis kaimiškų gėrybių kaimas (www.pociuneliai.com), kuriame bendruomenė iš projektų gautų finansų įrengė sulčių spaudyklą su pasterizavimu, rengiama džiovykla, pradėti vežti kaimiškų gėrybių krepšiai kas dvi savaites į Vilnių klientams, auginamos ir džiovinamos prieskoninės daržovės, vaisiai, cukatai bei kita produkcija.

Radviliškio rajono Skėmių seniūnija
Kontaktai
Adresas: Skėmių k.,
Radviliškio r., LT-82350
Tel.: +370 68621597
El. paštas: roma.rimkuviene@gmail.com

III. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „PUSZCZA KOZIENICKA”

1. PUSZCZA KOZIENICKA – REZERWAT „ŹRÓDŁO KRÓLEWSKIE”

1. KOZIENICŲ GIRIA – DRAUSTINIS „ŹRÓDŁO KRÓLEWSKIE”

Puszcza Kozienicka jest największą pozostałością po wielkiej niegdyś Puszczy Radomskiej. Równinny krajobraz polodowcowy urozmaicają wzniesienia wydmowe z charakterystycznymi „ługami” oraz malownicze doliny rzek Radomki i Zagożdżonki. Różnorodność krajobrazu podkreśla także wielorakość form ukształtowania terenu oraz bogactwo świata roślin i zwierząt. Można tu znaleźć kilka fragmentów puszczy z prawie nie zmienionym krajobrazem i roślinnością. Te najcenniejsze przyrodniczo obszary objęto ochroną w formie 15 rezerwatów. Dla ich ochrony 28 czerwca 1983 roku powołano Kozienicki Park Krajobrazowy. Najwcześniejsze wzmianki o Puszczy Kozienickiej pochodzą z 1224 roku, kiedy to Leszek Biały przyznał biskupowi Iwanowi prawo łowienia bobrów na rzece Zagożdżonce. W średniowieczu Puszcza znajdowała się na trasie Kraków – Wilno (Królewska Droga), co powodowało, że była miejscem przejazdów znamienitych kupców oraz pobytów wielu królów. Szczególnie często bywał tutaj Władysław Jagiełło. Puszcza

Kozienicų giria išliko iš didžiulės kadaise Radomskos girios. Ledynmečiu susiformavusį lygumos kraštovaizdį papildo kopų kalvos bei vaizdingi Radomkos ir Zagożdžonkos upių slėniai. Kraštovaizdžio įvairumą taip pat pabrėžia teritorijos paviršiaus struktūra ir augalų bei gyvūnijos pasaulis. Čia galima išvysti beveik žmogaus nepaliestą girios kraštovaizdį. Tuos vertingus girios fragmentus saugo 15 draustinių. 1983 m. birželio 28 d. buvo įkurtas Kozienicų kraštovaizdžio parkas. Pirmą kartą Kozienicų giria minima 1224 m, kada kunigaikštis Leszek Biały skyrė vyskupui Ivanui bebrų šaudymo privilegiją Zagożdžonkos upėje. Viduramžiais šalia girios ėjo kelias Kraków – Wilno (arba Karališkasis Kelias). Geografinė padėtis lemė, kad per šį kraštą keliavo daug žinomų pirklių ir net karalių. Ypač dažnai čia lankydavosi Vladislovas Jogaila. Kozienicų giria – tai puiki vieta poilsiui, čia daug žavingų kampelių. Turizmui paruoštos pėsčiųjų trasos, bendras dviračio trasos ilgis siekia 300 km, įrengti edukaciniai takai. Šitas didelis miškų kompleksas

Kozienicka to doskonałe miejsce do odpoczynku - wspaniały kompleks leśny pełen uroczych zakątków. Na turystów czekają liczne szlaki piesze, ponad 300 km szlaków rowerowych i kilka ścieżek edukacyjnych. Ten rozległy kompleks leśny uważany jest również przez wielu za jeden z najlepszych na Mazowszu obszarów do grzybobrania.

Jednym z najpiękniejszych i najczęściej odwiedzanych rezerwatów jest **Rezerwat „Źródło Królewskie" (rezerwat leśny, powierzchnia 29,67 ha, utworzony w 2000 roku)** - położony 3,5 km od trasy Radom-Kozienice, na tarasie zalewowym rzeki Zagożdżonki. Występuje tu również kilka źródeł o dużej wydajności. Przedmiotem ochrony są lasy liściaste i mieszane z panującym dębem szypułkowym oraz olszą czarną. Stwierdzono tu występowanie 201 gatunków roślin z 65 rodzin, a wśród nich gatunki podlegające ścisłej ochronie.

Ścieżka dydaktyczna „Królewskie Źródła" (długość: 3 km, czas przejścia: 2h, trasa ścieżki: 11 przystanków). Na terenie polany będącej początkiem ścieżki dydaktycznej znajdują się: wiata ogniskowa, zadaszenia, stoły wraz z ławami, miejsca parkingowe dla pojazdów oraz murowany domek „Leśniczówka" – dawna budka dróżnika. Wzdłuż rzeki zbudowane są pomosty ułatwiające spacer przez podmokły teren a przy dawnym nasypie kolejki leśnej znajduje się taras widokowy na całą dolinę Zagożdżonki. Charakterystycznym elementem tego miejsca są ślady działalności bobrów, które w tutejszej rzece znalazły idealne warunki bytowe. Na terenie rezerwatu występuje sieć źródełek z nadającą się do picia i smaczną wodą. Zgodnie z legendą picie z nich gwarantuje usunięcie wszelkich przeszkód w miłości.

laikomas vienu geriausiu grybavimo plotu Mazovijoje.

*Gražiausias ir lankomiausias draustinis – tai **Draustinis „Źródło Królewskie"**, įkurtas 2000 m., užima 29,67 ha. Draustinis įsikurė 3,5 km nuo kelio Radom-Kozienice, natūralioje Zagożdżonkos upės salpinės pievoje. Čia yra keletas įvairaus dydžio šaltinių, auga saugomas paprastasis gąžuolas ir juodalksnis, aptikta net 201 rūšių augalų, priklausančių 65 šeimoms, daug jų yra saugoma.*

***Edukacinis takas „Królewskie Źródła"** (ilgis - 3 km, laikas – 2 val., 11 sustojimų). Tako pradžioje įrengta laužavietė, pavėsinė, stalai ir suolai, yra automobilių stovėjimo aikštelė ir mūrinis namelis „Girininko troba" – senovinis girininko namas. Palei upę įrengti lieptai ir trapai, jų dėka galima laisvai vaikščioti virš šlapių pievų, o šalia senojo geležinkelio pylimo yra didelė terasa, prieš kurią išsidriekia visas Zagożdżonkos slėnis. Čia daug bebrų buvimo pėdsakų, šis slėnis jiems atitinka idealias gyvenimo sąlygas. Draustinio teritorijoje yra visas tinklas geriamojo vandens šaltinių. Pagal legendą, šaltinių vanduo panaikina visas kliūtis meilėje.*

2. OŚRODEK WYPOCZYNKOWY TAWERNA - STAWISKA

2. POILSIO CENTRAS TAVERNA-STAWISKA

Ośrodek Wypoczynkowy, Tawerna - Stawiska to miejsce położone w malowniczym miejscu, z dala od miejskiego zgiełku. Do dyspozycji gości 7 domków całorocznych – 2-6 osobowych. Każdy domek posiada: łazienkę, internet, TV, czajniki. Można uroczo tutaj spędzić romantyczny weekend we dwoje, wakacje z rodziną albo wypad z przyjaciółmi.

Na terenie ośrodka znajdziemy wypożyczalnię sprzętu rekreacyjnego, prywatną plażę, czy grill. Nad wodą dostępne jest łowisko dla wędkarzy, a na terenie wokół tawerny nowo otwarty kort tenisowy i boisko do piłki plażowej. Obiekt zaprojektowany jest także z myślą o najmłodszych – znajdujący się tutaj plac zabaw będzie doskonałą atrakcją dla małych pociech. Wyjątkowo dobrze poczują się tutaj nie tylko miłośnicy leśnych przygód, ale i dobrego jedzenia, gdyż restauracja serwuje swoim gościom szeroki wybór dań staropolskich i nie tylko. A przytulne wnętrza sali z kominkiem, miła i profesjonalna obsługa oraz wyśmienite dania sprawią, że każdy posiłek stanie się niebanalną ucztą.

Vaizdingame kampelyje, toli nuo miesto triukšmo, isikūrė Poilsio centras Taverna-Stawiska. Čia įrengti 2-6 vietų septyni nameliai, apgyvendinama ištisus metus. Nameliuose yra vonios kambariai, internetas, TV, virduliai. Galima puikiai praleisti laiką romantiško pasimatymo metu, atostogauti su šeima arba draugais. Centro teritorijoje galima išnuomoti rekreacinę įrangą ar pasinaudoti griliu, yra privatus pliažas. Prie vandens – puiki vieta žūklei, o teritorijoje aplink taverną įrengti nauji teniso kortai ir paplūdimio futbolo aikštelė. Jauniausiems yra suprojektuota žaidimų aikštelė. Poilsio centre ypatingai pasijaus ne tik miško nuotykių megėjai, bet ir gurmanai, restorano meniu siūlo daug senovinių lenkiškų patiekalų. Jauki salė su židiniu, profesionalus aptarnavimas ir skanus maistas pavers kasdieninę vakarienę tikra puota.

Centras taip pat teikia profesionalias renginių paruošimo paslaugas pagal individualų pageidavimą. Tai

Ośrodek świadczy także profesjonalne usługi w zakresie organizacji wszelkiego rodzaju imprez okolicznościowych. Przygotowuje: wesela, bale, komunie, osiemnastki, chrzciny, stypy, spotkania firmowe z indywidualnie dobranymi atrakcjami. Zimą są to kuligi w tradycyjnych saniach i pieczenie kiełbasek, w lato gry i zabawy na świeżym powietrzu. A miła i profesjonalna obsługa, która dba o najdrobniejsze szczegóły, sprawiają, że pobyt tutaj będzie niezapomnianym przeżyciem.

Ośrodek Wypoczynkowy, Tawerna - Stawiska
Garbatka-Dziewiątka 31, 26-930 Garbatka
tel. 486211070, 486210236
http://www.tawerna-stawiska.com.pl/
e-mail: tawerna@tawerna-stawiska.com.pl

gali būti vestuvės, priėmimai, krykštynos, pirmų komunijų šventės, jubilėjai, šermenys, įmonių susitikimai. Žiemą – pasivažinėjimas rogėmis bei dešrelių kepimas, vasarą – įvairūs žaidimai lauke. Malonus ir profesionalus aptarnavimas, rūpinimasis kiekviena smulkmena suteiks džiaugsmo ir kiekvienas apsilankymas taps nepakartojamu įvykiu.

Poilsio centras,
Taverna-Stawiska
Adresas
Garbatka-Dziewiątka 31, 26-930 Garbatka
tel. +486211070, +486210236
http://www.tawerna-stawiska.com.pl/
e-mail: tawerna@tawerna-stawiska.com.pl

3. WINNICA WIECZORKÓW

Winnica Wieczorków została założona w 2005 roku. Obecnie zajmuje powierzchnię 0,3ha, na której jest posadzone około trzystu krzewów. Na terenie winnicy przygotowano uprawy pod rodzaje win białych, czerwonych, a także deserowych. Można tu spróbować odmian win białych: Hibernal,Aurora, Bianca, Sibera, Jutrzenka,Seyval Blanc, Muskat Odeski, a także win czerwonych: Rondo i Regent. Winnica należy do Stowarzyszenia Winiarzy Małopolskiego Przełomu Wisły. W 2008 roku wina z Winnicy Wieczorków otrzymały Laur Marszałka Województwa Mazowieckiego za najlepszy produkt żywnościowy w kategorii napoje, zostały również docenione na Konwentach Polskich Winiarzy. Winnicę można zwiedzać turystycznie lub zorganizować na jej terenie imprezę okolicznościową. Chętni mogą zapoznać się także z zapleczem technicznym winiarstwa lub spróbować regionalnych przysmaków z lampką wina. Ponadto na prośbę klientów gospodarze organizują warsztaty produkcji wina i soków.

3. WIECZORKŲ VYNUOGYNAS

Wieczorkų vynuogynas buvo įkurtas 2005 m. 0,3 ha plote, čia pasodinta apie 300 medelių. Paruošta dirva baltų ir desertinių vynuogių auginimui. Galima paskanauti vynuogių, skirtų balto vyno gamybai: Hibernalio, Auroros, Biancos, Siberos, Jutrzenkos, Seyval Blanc, Odesos Muskato, arba raudonų vynuogių: Rondos i Regento. Vynuogynas priklauso draugijai „Stowarzyszenia Winiarzy Małopolskiego Przełomu Wisły". Už geriausią produktą gėrimų kategorijoje 2008 m. vynuogynas buvo apdovanotas Mazovijos vaivadijos maršalkos lauru, taip pat įvertintas Lenkijos vyno gamintojų konventuose. Vynuogyne organizuojami turistiniai lankymai, galima dalyvauti degustacijoje arba vynuogyno teritorijoje organizuoti renginį. Susidomėję gamyba gali susipažinti su gamybos technologija arba su taure vyno paskanauti regionalinių skanėstų. Pagal klientų pageidavimą čia ruošiami vyno gamybos arba sulčių spaudimo edukaciniai užsiėmimai.

Oprócz win w gospodarstwie wytwarzany jest zdrowy sok winogronowy, jabłkowy i gruszkowy. Tradycje sadownicze w rodzinie Wieczorków sięgają trzech pokoleń, dzieki czemu tłoczone tu soki opierają sie na dawnych, rodzimych recepturach.

Dzięki łagodnej pasteryzacji zachowują oryginalny smak i niemal wszystkie korzystne cechy świeżych owoców. Natomiast brak konserwantów, wody oraz cukru stanowi o całkowitej naturalności napoju.

Winnica Wieczorków
Paweł i Aleksandra Wieczorek
Borek 56
26-920 Gniewoszów
tel. 798837577, 505282728
www.winnicawieczorkow.pl
e-mail: winnica.wieczorkow@op.pl

Be vyno, ūkyje gaminamos vynuogių, obuolių, kriaušių sultys. Ūkio sodininkystės tradicijos siekia tris kartas, sultys gaminamos pagal senus šeimos receptus.

Dėl švelnaus pasterizavimo sultys išsaugoja tikrų vaisių skonį, o tai, kad gamyboje nenaudojami konservantai, vanduo ir cukrus, daro sultys visiškai natūraliomis.

Wieczorkų vynuogynas,
Paweł i Aleksandra Wieczorek
Adresas
Borek 56
26-920 Gniewoszów
tel. +48798837577, +48505282728
www.winnicawieczorkow.pl
e-mail: winnica.wieczorkow@op.pl

4. RZEKA RADOMKA

4. UPĖ RADOMKA

Jednym z wielu sposobów odkrywania malowniczych zakątków obszaru LGD są jedno lud dwudniowe spływy kajakowe po rzekach kozienickiego regionu. Zarówno dla początkujących, jak i wytrawnych adeptów tego rodzaju turystyki czekają między innymi wody Radomki, które ze względu na urzekające krajobrazy oraz bogactwo fauny i flory zostały włączone do Europejskiej sieci Obszarów Chronionych Natura 2000.

Radomka jest rzeką płynącą w powiecie kozienickim, lewobrzeżnym dopływem Wisły o długości około 100 km, która stanowi naturalną granicę pomiędzy lasami Puszczy Kozienickiej i Puszczy Stromeckiej. To rzeka nizinna, płynąca w dość szerokiej pradolinie będącej pozostałością po lądolodzie. Silnie meandrującą, o słabym nurcie, płytką i pięknie wkomponowaną w krajobraz lasów Puszczy Kozienickiej i terenów rolniczych. Ujście Radomki do Wisły znajduje się we wsi Kłoda nieopodal Ryczywołu.

Vienas iš vaizdingų kampelių pažinimo būdų VVG teritorijoje yra vienadieniai arba dviejų dienų išvykos baidarėmis Kozienicų girios upėmis. Visus – baidarių pradžiamokslius ir megėjus su stažu – laukia Radomkos upės vandenys. Radomka, dėl savo ypatingų kraštovaizdžių bei augalijos ir gyvunijos įvairovės, buvo priskirta Europos saugomų teritorijų tinklui NATURA 2000.

Radomkos upė teka Kozienicų apskrityje, tai yra kairysis Vyslos intakas (100 km) ir natūrali siena tarp Kozienicų ir Stromeckos girių. Radomka – žemumos upė, tekanti po ledynmečio paslėnio. Turi labai vingiuotą vagą, silpnos srovės, yra negili ir labai gražiai įkomponuota į Kozienicų girios kraštovaizdžio teritoriją. Kłodos kaime, netoli gyvenvietės Ryczywół, yra Radomkos ir Vyslos santaka. Tikras baidarių trasos privalumas – tai geras upės krantų prieinamumas ir trasos atkarpų pasirinkimas. Trasa yra lengva, vaizdinga ir nepavojinga. Plaukiant nėra laiko nuobodžiauti, krantas siūlo labai gražius vaizdus. Kartais reikia plaukti po medi-

Do zalet szlaku kajakowego Radomki należy jego dobra dostępność i możliwość elastycznego doboru odcinków rzeki. Szlak jest łatwy, malowniczy i bezpieczny. Podczas spływu na pewno nie można się nudzić bo rzeka ma urozmaiconą linię brzegową. Miejscami trzeba przepłynąć pod drewnianym mostkiem lub kładką, ominąć liczne wysepki i przeszkody w postaci pochylonych do wody drzew. Na odpoczynek można natomiast wybrać któreś z przylegających do rzeki łąk lub jedno z gospodarstw agroturystycznych.

Z doliną rzeki związanych jest około 120 gatunków ptaków, więc w czasie wycieczki miłośnicy przyrody mogą obserwować między innymi remizy, krzyżówki, nurogęsi, zimorodki, pliszki siwe i żółte. Przy odrobinie szczęścia możemy zobaczyć także bobry, piżmaki oraz wydry a na ukwieconych łąkach żerujące białe i czarne bociany, szybujące nad głowami bieliki oraz liczne odmiany motyli.

Dolna Radomka jest natomiast ostoją dla bobrów. Na lewym brzegu, tuż przed Ryczywołem z rzeką graniczy urokliwy rezerwat przyrody „Dęby Biesiadne" im. Mariana Pułkowskiego.

Skąd wziąć kajak?

- STER WARKA, ul. Mostowa 30, tel. (48) 667 22 81, 601 418 860, www.stero.pl
- Zajazd u Jankiela Grabów nad Pilicą 26-902, tel. 609148376, zajazd@ujankiela.net
- Spływy kajakowe po Radomce, Filip Kłosiewicz, tel.663980774, 507707156

niais tilteliais ar lieptu, aplenkti saleles ar žemai nukritusias medžio šakas. Poilsiui ant kranto galima pasirinkti vieną iš kaimo turizmo sodybų. Radomkos upės slėnyje gyvena 120 paukščių rūšių, tad išvykos metu galima stebėti tarp kitų tokius paukščius, kaip remezas, didžiąsias antis, didžiosius dančiasnapius, tulužius, baltąsias ir geltonąsias kieles. O jeigu pasiseks, galima išvysti ir bebrus, ondatras bei ūdras, laukose vaikštinėjančius baltus ir juodus gandrus, virš galvos sklandančius jūrinius erelius ir daug įvairių rūšių drugių. Radomkos slėnio bebrai yra saugomi. Ant kairiojo upės kranto, netoli gyvenvietės Ryczywół, buvo įsteigtas Mariano Pułkowskio vardu pavadintas gamtos draustinis.

Kur išnuomoti baidarę?

- *STER WARKA, adresas: ul. Mostowa 30, tel. +486672281, +48601418860, www.stero.pl*
- *Zajazd u Jankiela, adresas: Grabów nad Pilicą 26-902, tel. +48609148376, zajazd@ujankiela.net*
- *Spływy kajakowe po Radomce, adresas: Filip Kłosiewicz, tel. +48663980774, +48507707156*

5. JEZIORO CZAPLE

5. EŽERAS CZAPLE

Jezioro Czaple - położone jest w malowniczej miejscowości Sieciechów. Zbiornik jest największym w całym powiecie i zajmuje powierzchnię ponad 17 ha, w najgłębszym miejscu osiągając ponad 7 metrów. Jezioro jest akwenem naturalnym (polodowcowym), w którym znajdują się naturalne źródła, co powoduje, że jest tu bardzo czysta woda. To bardzo atrakcyjne miejsce dla osób, które lubią czynny wypoczynek - kąpiele wodne, pływanie na łódkach, kajakach i rowerkach wodnych. W sezonie letnim, w weekendy przez cały dzień kąpielisko jest strzeżone przez wykwalifikowanych ratowników. Akwen jest „rajem" dla wędkarzy. Bogaty rybostan reprezentuje wiele gatunków takich jak: karaś złocisty, lin, jaź, leszcz, płoć, wzdręga, karp królewski, sum wiślany, szczupak, sandacz, węgorz, boleń, okoń, czy ukleja. Można złowić tu ogromne okazy: 20 kilogramowe karpie, 2 kilogramowe liny oraz całkiem spore szczupaki. Opiekunem wody jest Koło Wędkarskie Nr 33 w Sieciechowie (Polski Związek Wędkarski - Koło nr 33 w Sieciechowie, ul. Bławatna 10, 26-

Vaizdingoje vietovėje Sieciechów yra ežeras Czaple. Tai didžiausias visos apskrities vandens telkinys, jis užima 17 ha plotą, o giliausia vieta siekia virš 7 m.

Czaple ežeras yra naturalios kilmės, turi daug šaltinių, todėl vanduo jame yra ypač švarus. Prie ežero gerai pailsės aktyvaus poilsio megėjai, mėgstantys maudytis, plaukioti valtimi, baidarėmis ir vandens dviračiais. Vasaros sezono metu maudykla visą dieną prižiūrima gelbėtojų. Ežeras Czaple yra laikomas žvejų rojumi. Vandenyje plaukioja daug žuvų rūšių: karšiai, lynai, karališkieji karpiai, vyslos šamai, ungūriai, menkės, karosai, lydekos, kuojos, raudės, starkis, salatys, ešeriai, aukšlės. Čia galima pagauti net dvidešimties kilogramų karpį, dviejų kilogramų lynų, labai didelių lydekų. Žvejyba rūpinasi Siecichowo Žvejų susivienijmas Nr 33.

Lenkijos žvejybos sąjunga – Sieciechowo susivienijmas nr 33, adresas: ul. Bławatna 10, 26-922 Sieciechów, Pirmininkas – Piotr Kalbarczyk tel. +48511630100

922 Sieciechów, Prezes koła – Piotr Kalbarczyk tel.: 511630100.

W okolicach jeziora znajdziemy również wiele gospodarstw agroturystycznych oferujących swoim gościom kompleksowe usługi. Jednym z nich jest gospodarstwo agroturystyczne „Obykole", położone na skraju wsi, które przez cały rok serdecznie zaprasza wczasowiczów w swoje progi. Na terenie gospodarstwa znajduje się wydzielony plac zabaw dla dzieci, miejsce na ognisko oraz obszerna altana z grillem, staw rybny (możliwość wędkowania). Ponadto gospodyni oferuje produkowane w gospodarstwie smaczne mleko od kóz, sery z mleka koziego oraz sezonowe owoce i warzywa.

W 2014 r. gospodarstwo zdobyło II miejsce w konkursie na najładniejsze Gospodarstwo Agroturystyczne w województwie mazowieckim, organizowanym przez Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

Stanisława Kowalczykczyk
ul. Wiślana 1
26-922 Sieciechów

Prie ežero yra daug agroturizmo ūkių, kurie siūlo savo svečiams kompleksines paslaugas. Vienas tokių ūkių – tai agroturizmo ūkis „Obykole", įsikūręs kaimo pakrašty, čia ištisus metus kviečiami poilsiautojai. Ūkio teritorijoje yra vaikų žaidimų aikštelė, laužavietė, pavėsinė su įranga kepsniams pasigaminti, tvenkinys žvejybai. Be to, šeimininkė siūlo skanų ožkos pieną, ožkos pieno sūrį bei sezoninius vaisius ir daržoves.

2014 m. Ūkis laimėjo II vieta gražiausios agroturizmo sodybos Mazovijos vaivadijoje konkurse, kurį surengė Vaivadijos žemės ūkio konsultavimo centras.

Stanisława Kowalczykczyk
Adres
ul. Wiślana 1
26-922 Sieciechów

6. SKANSEN BOJOWY 1 ARMII WOJSKA POLSKIEGO

Skansen Bojowy 1 Armii Wojska Polskiego, położony jest na terenie przyczółka warecko-magnuszewskiego, gdzie w lecie 1944 roku trwały ciężkie walki z udziałem jednostek 1 Armii Wojska Polskiego. Otwarty został w końcu 1977 roku z udziałem gen. Zygmunta Berlinga. Obiekt jest usytuowany przy szosie w Mniszewie, na wydmach porośniętych lasem sosnowym, skąd roztaczają się piękne widoki na dolinę Wisły. W lesie, na 8 ha terenu kryją się relikty minionych wojen.

Przy wejściu do skansenu znajduje się tablica pamiątkowa i czołg - pomnik. Wewnątrz obiektu można zobaczyć dwa czołgi T-34, z czego jeden, stojący na wzgórzu, ma otwarty właz kierowcy. Chętni mogą więc sprawdzić, czy w środku było faktycznie tyle miejsca, ile widać w „Czterech pancernych". Oprócz tego są wyrzutnie rakiet typu Katiusze, jest amfibia BAW, kilka armat, haubic i działek przeciwlotniczych, jak również poglądowa wystawka różnych typów umocnień. Obiekt otaczają zagrody z drutu kolczastego oraz betonowe zapory przeciwczołgowe.

6. LENKIJOS I ARMIJOS KARIO LAUKO MUZIEJUS

Lenkijos I armijos kario lauko muziejus įsikūrė Werecko-Magnuszewo teritorijoje, kur 1944 metų vasarą vyko atkaklus mūšiai, juose dalyvavo I Lenkijos armijos padalinys. Muziejaus atidaryme 1977 m. dalyvavo generolas Zygmunt Berling. Muziejus isikūręs pušimis apaugusios smėlinės kopos, iš kuriios atsiveria puikus Vyslos slėnio vaizdas. Miško 8 ha teritorija iki šiol slepia daug atsiminimų apie paskutinį karą.

Prie įėjimo į muziejų yra memorialinė lenta ir paminklas-tankas. Muziejuje galima pamatyti du tankus T-34, kurių vienas turi atidarytą liuką. Norintys gali patikrinti, ar viduje išties tiek vietos, kaip rodome filme „Keturi tankistai ir šuo". Be to, čia yra „Katiušos" tipo artilerijos įrenginys, povandeninis laivas BAW, keletos patrankų, haubicų, įvairių karo įtvirtinimų paroda. Aplink muziejų įrengta spygliuotos vielos tvora bei prieštankinės betoninės užkardos. Papildomos ES lėšos suteikė galimybę atsirasti naujoms paslaugoms. Muziejaus teritorijoje buvo įrengtas Klientų aptarnavimo punktas, kur siūlomi įvairus

Dzięki aplikowaniu o środki unijne i otrzymanemu dofinansowaniu, udało się powiększyć dla zwiedzających dotychczasową ofertę. Na terenie skansenu znalazł swoje miejsce nowy punkt obsługi turystów, gdzie na wszystkich zainteresowanych czekają materiały promocyjne, mapy, przewodniki oraz programy zwiedzania. Utworzono również altanę wyposażoną w stoły i ławki oraz wydzielono miejsce na ognisko.

Zagospodarowane zostały również szlaki – ślady miejsc pamięci narodowej. Pojawiły sie na nich tablice informacyjne i historyczne zawierające informacje o historii, zabytkach, położeniu i przyrodzie regionu oraz opisujące eksponaty muzealne znajdujące się na terenie skansenu.

Gminna Biblioteka Publiczna.
Centrum Kultury
Magnuszew, 26-914 Mniszew
tel. 48 621 70 25, 508 268 520
Godziny otwarcia:
10 – 18 codziennie
9- 18 w weekendy

žemėlapiai, lankstinukai, muziejaus vadovai ir lankymo programos. Taip pat buvo įrengta pavėsinė ir laužavietė.

Tautinio atminimo vietų trasoje atsirado informaciniai ir istorijos stendai, kuriuose galima rasti informaciją apie lankytinas vietas, regiono gamtą, yra muziejaus eksponatų aprašymai.

Gminna Biblioteka Publiczna.
Centrum Kultury
Adresas
Magnuszew, 26-914 Mniszew
Tel. +486217025, +48508268520
Lankymo laikas:
Kasdien: 10.00 – 18.00
Šeštadienį-sekmadienį: 9.00 – 18.00

7. KOŚCIÓŁ NAJŚWIĘTSZEJ MARII PANNY KRÓLOWEJ RÓŻAŃCA ŚWIĘTEGO W WYSOKIM KOLE

7. ŠVENČIAUSIOS MERGELĖS MARIJOS ROŽINIO KARALIENĖS BAŽNYČIA WYSOKIE KOŁO VIETOVĖJE

Kościół Najświętszej Marii Panny Królowej Różańca Świętego w Wysokim Kole to jedno z bardziej znanych miejsc kultu religijnego w Polsce. Budowę kościoła rozpoczęto w roku 1637. W roku 1661 kanclerz koronny Jan Wielopolski dokończył budowę, ufundował klasztor i sprowadził dominikanów z Lublina. Następnie w roku 1870 nastąpiła kasata zakonu dominikanów, a rząd rosyjski obsadził w Wysokim Kole reformatorów – franciszkanów z Jędrzejewa. Od roku 1891 sanktuarium w Wysokim Kole pełni funkcję kościoła parafialnego. Z dawnego XVII - wiecznego klasztoru pozostało południowe skrzydło, obecnie plebania, z zachowanym układem cel i korytarzy. Na zewnętrznej ścianie kościoła z prawej strony drzwi znajduje się pamiątkowa tablica z nazwiskami czternastu ochotników z Wysokiego Koła i okolic poległych w wojnie przeciwko bolszewikom w 1920 roku i napisem: „Padli na polu chwały odpierając z granic państwa polskiego pod wodzą Józefa Piłsudskiego nawałę najeźdźców w latach 1918-1920".

Švenčiausios Mergelės Marijos Rožinio Karalienės bažnyčia Wysokie Koło vietovėje yra laikoma viena žymiausių religinio kulto vietų Lenkijoje. Bažnyčios statyba prasidėjo 1637 m., 1661 m. didysis kancleris Jan Wielkopolski ją užbaigė, fundavo vienuolyną ir pakvietė Liublino dominikonus. Po dominikonų vienuolijos likvidavimo 1870 m., caro valdžia Wysokie Koło vietovėje apgyvendino pranciškonus-reformatorius iš Jędrzejewo. Nuo 1891 m. Wysokie Koło šventovė atlieka parapijos bažnyčios funkciją. Iš XVII a. vienuolyno pastatų išliko tik pietinis sparnas, kuriame įsikūrė klebonija, išsaugota koridoriaus ir celių sankloda. Išorėje, prie įėjimo, randasi memorialinė lenta, su keturiolikos savanorių iš Wysokie Koło ir apylinkių pavardėmis. Visi jie žuvo kariaudami su bolševikais 1920 m.. Užrašas sako, kad jie kariavo vadovaujami Józefo Piłsudskio ir žuvo, kaip didvyriai, gindami Lenkijos valstybės sienas nuo agresorių 1918-1920 m.

Dešnėje bažnyčios navoje jau 300 metų yra stebuklingas Dievo Motinos Wysokolskos paveikslas, prie kurio veda 24 laip-

W prawej nawie kościoła od ponad 300 lat znajduje się cudowny obraz Matki Bożej Wysokolskiej, do którego prowadzą 24 schody. Obraz jest pochodzenia zachodniego, nieznanego autorstwa. Namalowany został farbą olejną na desce lipowej, na wzór wizerunku z Częstochowy, z tą różnicą, że w prawej ręce Matka Boża trzyma różę. Obraz przywieziony został z Moskwy przez Marię Kalinowską, żonę cześnika czerwonogrodzkiego. Podobno sam car Aleksiej Michałowicz podarował cześnikowej obraz Matki Bożej. Wracając z Moskwy Kalinowska zawiozła obraz do Lwowa i w 1677 roku podarowała go krewnemu, niejakiemu Antoniemu Krzysztofowi z Końskich Bębnowskiemu, który poświęcił Go przed cudownym obrazem Matki Bożej Sokalskiej i zawiózł do Zarudzia koło Zamościa. Tam otrzymać miał we śnie trzykrotne objawienie od Matki Bożej wraz poleceniem: „Płaczę iście mnie już zapomnieli. Chcę, abyś Mnie oddał do pustego kościoła w Wysokim Kole". W 1684 roku obraz Matki Bożej został wprowadzony do kościoła w Wysokim Kole, gdzie zaopiekować się nim mieli sprowadzeni z Lublina dominikanie. Wkrótce wizerunek Matki Bożej zasłynął objawieniami, łaskami i cudownymi uzdrowieniami chorych. 18 sierpnia 1974 roku koronacji obrazu dokonał Prymas Tysiąclecia kardynał Stefan Wyszyński.

Parafia pw. NMP Królowej Różańca świętego
Wysokie Koło 23
26-920 Wysokie Koło p. Gniewoszów
tel. 48 621 51 35

teliai. Tai vakarų meno kūrinys, autorius nežinomas. Jis nutapytas aliejiniais dažais ant liepos lentų pagal Čenstachavos Dievo Motinos pavyzdį, tik čia, dešinėje rankoje, Dievo Motina laiko rožę. Paveikslą iš Maskvos atvežė Maria Kalinowska, Czerwonogrodo taurininko žmona. Esa pats caras Aleksiejus Michailovičius jai padovanojo tą paveikslą. Važiuojant iš Maskvos, Maria Kalinowska nuvežė paveikslą į Lvovą ir 1677m. padovanojo giminaičiui, Antoniui Krzysztofui iš Końskių Bębnowskiui, kuris pašventino paveikslą prie stebuklingo Dievo Motinos Sokalskos vaizdo, ir nuvežė į Zarudzios prie Zamościo vietovę. Ten sapne jam tris kart pasirodė Dievo Motina. Ji sakė: „Aš verkiu, nes mane pamiršote, atiduokite mano atvaizdą į Wysokie Koło bažnyčią." 1684 m. paveikslą įnešė į Wysokie Koło bažnyčią, čia juo pasirūpino Liublino dominikonai.

Labai greitai Dievo Motinos atvaizdas pagarsėjo apsireiškimais, malonėmis ir ligonių stebuklingais pasveikimais. 1974 m. rugpjūčio 18 d. paveikslą pašventino kardinolas Stefan Wyszyński, Tūkstantmečio primas.

Švenčiausios Mergelės Marijos Rožinio Karalienės parapija
Wysokie Koło 23
26-920 Wysokie Koło p. Gniewoszów
Tel. +486215135

8. ZESPÓŁ PAŁACOWO – PARKOWY W KOZIENICACH

Zespół pałacowo – parkowy w Kozienicach został zbudowany w latach 1778-91 według projektu Franciszka Placidego dla Króla Stanisława Augusta, przebudowany następnie w latach 1839 - 65 dla gen. Iwana Dehna, który otrzymał majątek Kozienice za zasługi dla Rosji. W latach 1896–1900 Franciszek Arveuf przebudował pałac na styl renesansu francuskiego.

8. RŪMŲ IR PARKO ANSAMBLIS KOZIENICOSE

Rūmų ir parko ansamblis Kozienicose pagal architekto Francesco Placidi projektą buvo pastatytas 1778-1791 m. karaliui Stanislavui Augustui. Vėliau, 1839-1865 m. perstatytas pagal Ivano Dehno pageidavimą, generolo, kuris Kozienicose turtus gavo už nuopelnus Rusijai. 1896-1900 m. naują prancūzų Renesanso ansamblį suprojektavo architektas Franciszek Arveuf.

Do dziś zachowała się jedynie lewa oficyna, w której obecnie mieści się Muzeum Regionalne w Kozienicach oraz cokoły z czasów stanisławowskich pod rzeźby, przedstawiające polowanie na dzika i niedźwiedzia. Pozostała część została spalona w 1939 r. przez Niemców.

Muzeum Regionalne prezentuje zbiory etnograficzne regionu - ekspozycje strojów, tkanin, przedmiotów użytkowych oraz naczyń. Okazale prezentuje się kolekcja uli, wyposażenie pozyskanych w komplecie warsztatów: powroźniczego i bednarskiego, bogata kolekcja rzeźby ludowej oraz zbiór dzieł powstałych w kręgu artystów Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego. Zbiory pamiątek historycznych, to w głównej mierze dokumenty archiwalne, fotografie, widokówki, druki ulotne dotyczące Kozienic i najbliższego regionu.

W wieży obok muzeum znajduje się Centrum Promocji Sztuki „GALERIA", gdzie podziwiać możemy wystawy miejscowych twórców, którzy prezentują: rzeźbę, malarstwo, grafikę, koronkarstwo, tkaninę artystyczną, różne rodzaje haftu. W pomieszczeniach Centrum jest również kącik poetycki, w którym moż-

Iki mūsų dienų išliko tik kairioji oficina, kurioje įsikūrė Kozienicų regionalinis muziejus, bei Stanislavo Augusto laikų skulptūrų cokoliai, juose pavaizduota šernų bei lokio medžioklė. Kita dalis rūmų 1939 m. buvo sudeginta vokiečių.

Kozienicų regionaliniame muziejuje galima pamatyti regiono etnografijos kolekcijas – aprangos ekspoziciją, audinių, kasdieninio naudojimo daiktų, indų kolekcijas. Išties didingai atrodo avilių rinkinys, pilnos komplektacijos lino bei kubilų apdirbimo staklės, turtinga liaudies drožinių kolekcija, darbai, sukurti Józef Piłsudskio Legiono menininkų. Archyvų dokumentai, fotografijos, atvirlaiškai, spausdiniai apie Kozienice ir regioną – visą tai sudaro istorijos atminimų rinkinį.

Šalia muziejaus, bokšte, įsikūrė Meno centras GALERIA, kur regiono kūrybos atstovai pristato skulptūros, tapybos, grafikos, nėrinių, meno audinių, siuvinėjimo darbus. Centro patalpuose įrengtas poezijos kampelis, kur galima susipažinti su vietinių poetų kūryba.

na się zapoznać z twórczością miejscowych poetów.

Obecnie w odbudowanym pałacu i prawej oficynie mają siedzibę Urząd Gminy Kozienice, oraz Urząd Skarbowy. Z dziedzińca roztacza się widok na basen otoczony kolumnami w formie barokowego czworoliścia z piaskowca szydłowieckiego, z lat 1839 – 65. Park w stylu angielskim, założony przez Jana Kantego Fontanę, położony jest na tyłach pałacu. Tutaj podczas spacerów można podziwiać rosnące tulipanowce. Do dzisiaj zachowały się aleje oraz schody przed fasadą ogrodową pałacu. W parku znajduje się pomnik upamiętniający budowę mostu pontonowego przed bitwą pod Grunwaldem oraz zniszczony cmentarzyk prawosławny rodziny Dehnów.

Tuż za bramą z prawej strony, znajduje się kolumna pamiątkowa, która jest najstarszym świeckim pomnikiem polskim wzniesionym (zapewne w latach 1527-35) dla upamiętnienia narodzin w Kozienicach króla Zygmunta I Starego. Odbudowany został w 1702 r. przez księcia Lubomirskiego. Na jego czterech marmurowych płytach inskrypcyjnych (w języku łacińskim) widnieje m.in. epigramat autorstwa abpa A. Krzyckiego oraz dwie płaskorzeźbione, komentowane tekstami wizerunki króla adorującego Ukrzyżowanego Chrystusa (z fragmentami Ps. 20) i Matki Bożej z Dzieciątkiem (z fragmentem hymnu św. Andrzeja z Krety).

Muzeum Regionalne w Kozienicach
im. prof. Tomasza Mikockiego
ul.Parkowa 5"B", 26-900 Kozienice
tel.(0-48)614-33-72, fax.(0-48)614-35-75
e-mail: muzeumrk@wp.pl

Centrum Promocji Sztuki „GALERIA"
ul. Parkowa 3b (wieża)
26-900 Kozienice

Šiuo metu atstatytuose rūmuose ir dešinėje oficinoje įsikūrė Kozienicų Valsčiaus bei Iždo įstaigos. Iš kiemo pusės įspūdingai atrodo 1839-1865 metais pastatytas baseinas, apjuostas kolonada, szydłowieckio regiono smiltainio kolonos atspindi keturlapio variaciją.

Anglų stiliaus parką suprojektavo Jan Kanty Fontana, parko teritorija prasideda už rūmų vidinio kiemo. Pasivaikščiojimų metu čia galima pamatyti gelsvažiedį tulpmedį. Parke išliko autentiškos alėjos ir laiptai prie vidinio fasado. Yra paminklas, skirtas Žalgirio mūšio pontoninio tilto statybai, išliko ir Dehnų šeimos stačiatikų kapinaitės.

Šalia vartų yra memorialinė kolona, skirta karaliaus Žygimanto Senojo gimimui Kozienicose atminti. Tai pirmasis pasaulietinis paminklas, pastatytas apie 1527-1535 m. Kolonos atnaujinimą 1702 m. fundavo kunigaikštis Lubomirskis. Keturiose marmūrinėse lentose yra archyvyskupo A. Krzyckio užrašas lotynų kalba bei du reljefai – tai Kristaus adoracijos vaizdas ir Dievo Motina su kudikėliu. Reljefai papildyti 20-ojo psalmo tekstu ir Andrzejo iš Kretos himno fragmentais.

Prof. Tomaszo Mikockio vardo
Kozienicų regionalinis muziejus
Parkowa g. 5 „B"
26-900 Kozienice
tel. +486143372
fax. +486143575
e-mail: muzeumrk@wp.pl

Meno promocijos centras GALERIA
Parkowa g. 3b (bokštas)
26-900 Kozienice

IV. RASEINIŲ RAJONO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ „RASEINIŲ KRAŠTO BENDRIJA”

1. LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REJONU RASEINIAI RASEINIŲ KRAŠTO BENDRIJA

1. RASEINIŲ RAJONO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ „RASEINIŲ KRAŠTO BENDRIJA“

Lokalna Grupa Działania Rejonu Raseiniai (dalej VVG) została utworzona w samorządzie rejonu w 2004 r. w celu zrównoważenia rozwoju obszaru wiejskiego. VVG połączyła teren wiejski, mieszkańców, władze, przedstawicieli przedsiębiorczości oraz organizacje pozarządowe dla urzeczywistnienia szybszego rozwoju wsi. W ukształtowanej strukturze priorytetem byli mieszkańcy wsi, zachęcani do inicjowania „od dołu“. Stworzyło to możliwość samodzielnych realizacji własnych pomysłów, które służyły rozwojowi wsi. Struktura administracyjna oraz zdolności członków zarządu pozwoliły na realizacje zadań, wytyczonych przez VVG.

W latach 2004-2014 r. VVG stała się znaczącą organizacją, obecnie ma ogromny wpływ w rozstrzyganiu problemów rozwoju wsi, w kształceniu aktywności mieszkańców, VVG wspiera dążenie do wspólnych celów. Jako organizacja, VVG wzmocniła swe umiejętności zarządzania finansami przygotowując oraz realizując projekty, obecnie dba o rozwój współpracy krajowej i międzynarodowej.

Siekdama subalansuotai vystyti kaimo plėtrą Raseinių rajono savivaldybėje 2004 m. įsikūrė Raseinių rajono vietos veiklos grupė „Raseinių krašto bendrija“ (toliau VVG). Ji apjungė vientisą Raseinių r. sav. kaimo gyvenamosios vietovės teritoriją ir gyventojus, suvienijo valdžios, verslo ir nevyriausybinio sektoriaus atstovus spartesnei kaimo plėtrai įgyvendinti. Suformuotoje valdymo struktūroje prioritetas atiteko kaimo žmonėms ir skatino kaimo gyventojų iniciatyvumą „iš apačios“. Suteikė galimybę jiems patiems realizuoti savo idėjas, kurios pasitarnautų kaimo plėtrai. Suformuota administracinė struktūra ir valdymo narių gebėjimai įgalino sėkmingai spręsti VVG iškeltus uždavinius.

2004-2014 m. VVG sustiprėjo kaip organizacija ir turi didelę įtaką sprendžiant rajono kaimo plėtros klausimus, ugdant kaimo žmonių aktyvumą, telkiant juos bendrų tikslų įgyvendinimui. VVG, kaip organizacija, sustiprino savo administracinius gebėjimus valdant finansus, rengiant projektus ir organizuojant jų

Dzisiaj osiągnięciem jest to, co przed 10 laty wydawało się nieosiągalne. Dzięki wspólnej pracy czterech pracowników etatowych oraz wszystkich sektorów, pomyślnie dobiega końca urzeczywistnienie Strategii Rozwoju Obszarów w latach 2008-2014. 9.58 mln litów dofinansowania unijnego pomyślnie zainwestowano w realizację aż 74 projektów.

Powodzi się nam tylko wtedy, gdy dobrze się wiedzie mieszkańcom obszaru!

Lokalna Grupa Działania Rejonu Raseiniai Raseinių krašto bendrija
Kontakt
Adres: Maironio g. 38,
Raseiniai, LT-60151
Tel./faks. + 370 428 51 735
Poczta e-mail: vvgraseiniai@gmail.com

įgyvendinimą, plečiant ir palaikant vidaus ir tarptautinius partnerystės ryšius. Pasiekta tai, kas prieš 10 metų atrodė sunkiai pasiekiama. Sklandaus 4 etatinių darbuotojų ir visų sektorių bendro darbo dėka sėkmingai baigiama įgyvendinti Vietos plėtros 2008 – 2014 metų strategija. Gautos 9,58 mln. litų ES paramos lėšos investuotos į 74 projektus.

Mums sekasi tik tada, kai sekasi aplink mus gyvenantiems!

Raseinių rajono vietos veiklos grupė „Raseinių krašto bendrija“
Kontaktai
Maironio g. 38, 60151 Raseiniai
tel./faks. + 370 428 51 735
el. p. vvgraseiniai@gmail.com

2. REPUBLIKA KASZTANÓW I SPOŁECZNOŚĆ WSI BILIUNU

Rozumiejąc, że człowiekowi dane jest życie, a nie odwrotnie, mieszkańcy małej, lecz twórczej Społeczności Wsi Biliūnai, która rozlokowała się przy dworze, wydarzenia każdego dnia przyjmują z wielką radością, po prostu bawiąc się w życie.

2. KAŠTONŲ RESPUBLIKA - BILIŪNŲ KAIMO BENDRUOMENĖJE

Labai mažos ir kūrybingos Biliūnų kaimo bendruomenės žmonės, įsitaisę Biliūnų dvaro pašonėje, supratę, kad žmogui duotas gyvenimas, o ne atvirkščiai, kiekvienos aušt̨ančios dienos įvykius pasitinka su didžiule meile ir žaisdami gyvenimą.

Prace porządkowe 700 metrowej alei kasztanów w 2007 r. zjednoczyły wieś w Społeczność. Kasztan stał się wspólnym symbolem. Mieszkańcy wykorzystali walory i historię wsi Biliūnai i założyli Republikę Kasztanów, która ma prezydenta, konstytucję i własną walutę – kaštas.

Legenda o powstaniu alei kasztanów głosi, iż od dawien dawna kasztan był uważany za drzewo miłości. Nieprzypadkowo nowożeńcy zaglądają do Biliūnai, aby na Drzewku Miłości zawiesić potwierdzenie tego uczucia – kłódkę. A mieszkańcy wsi, przebrani za różne postacie z historii Biliūnai, przypominają weselnikom o dawnych tradycjach – zagradzają drogę, zapraszają do wykonania różnorodnych poleceń.

Nie ma znaczenia, jaki jest wiek i zainteresowania uczestników programu edukacyjnego Kasztany dla duszy i ciała, tutaj każdy poczuje niepowtarzalność Republiki Kasztanów. Od rutyny codzienności można uciec zabawiając się kasztanami lub grając w różne gry, np. grę w warcaby Tron lenia. Duch wsi Biliūnai z okresu Baroku na pewno przybliży foto sesja, do której trzeba się przebrać z kostiumy historyczne. A przy Kole szczęścia należy poświęcić czas sobie i własnym marzeniom. Lecznicze właściwości kasztanu można poczuć popijając herbatkę z kwiatu kasztana. W ofercie są różne akcesoria i pamiątki z kasztanów. A z ust siedmiu dębowych rzeźb da się poznać historię, która głosi, jak to już od XIV w. ród Billewiczów, litewskich działaczy

700 m ilgio kaštonų alėjos sutvarkymo darbai 2007 m. suvienijo kaimą į bendruomenę. Kaštonas tapo bendruomenės simboliu. Išryškindami ir panaudodami esamus Biliūnų vietovės privalumus ir istoriją, vietos gyventojai įkūrė Kaštonų respubliką su prezidente, konstitucija ir savo valiuta – kaštu.

Kaštonų alėjos atsiradimo legenda pasakoja, kad nuo seno kaštonas laikytas meilės medžiu. Neatsitiktinai jaunavedžiai savo meilės liudijimą - spyną užsuka pakabinti ant „Meilės medžio“ Biliūnuose. Vietos gyventojai, persikūnij̨ę į su Biliūnais susijusius istorinius personažus, vestuvininkams primena senąsias vestuvių tradicijas – tveria kelią, kviečia įveikti įvairias užduotis.

Nepaisant Jūsų amžiaus ir pomėgių, dalyvaudami edukacinėje programoje „Kaštonai kūnui ir sielai“, kiekvienas pajusite Kaštonų respublikos savitumą. Nuo gyvenimo rutinos pabėgsite žaisdami įvairius netradicinius žaidimus su kaštonais bei stumdydami kaštonų šaškes nuo „Tinginio sosto“. Persirengę istoriniais kostiumais, dalyvaudami foto sesijoje, pajusite Biliūnuose vyravusią barokinio laikmečio dvasią. Laiko sau ir savo svajonėms rasite prie sėkmės simboliais pažymėto „Laimės rato“. Skanaudami kaštonų žiedlapių arbatą, išgryninsite kaštonų gydomąsias savybes ir jas išmėginsite. Pasigrožėsite įvairiais aksesuarais ir suvenyrais su kaštonais. Biliūnų dvaro prieigose 7 ąžuolinių skulptūrų lūpomis išgirsite kaip nuo XIV a. giminystės šaknis Biliūnuose įleidę svarbūs

społecznych i politycznych, zadomowił się w tych stronach i swym życiem oraz osiągnięciami stworzył godną historię tego kraju. Gościnnością i wygodą zauroczony, król szwedzki Karol XII, w 1702 r. aż półtora miesiąca spędził w tym pałacu. Prawdopodobnie wtedy, z rozkazu króla, żołnierze szwedzcy nasypali szaniec obronny, dzisiaj mający wartość archeologiczną.

W 1812 r. wieś Biliūnai odwiedził oficer armii Napoleona, dowódca X Korpusu Wielkiej Armii, marszałek Jacques-Etienne MacDonald oraz Cesarzowa Rosji.

W źródłach pisanych dwór po raz pierwszy pojawia się w 1592 r. Natomiast w 1763 r. Billewicz przekazuje dwór w darze swemu siostrzeńcowi Antanas'owi Gelgaud'owi. Po kilku latach dwór powraca do Billewiczów. W 1850 r. Józef Billewicz przekazuje go wnuczkom: Kalikście i Julii Piłsudskim. Ponieważ Piłsudcy za udział w Powstaniu Styczniowym byli zesłani na Syberię, majątek znalazł się w rękach Nikołaja Daškovski'ego, który to w 1925 r. przekazuje go dla woźnicy Jonasa Kaminskasa. Obecnie dwór jest własnością spadkobierczyni, jest nią Bernadeta Elena Kaminskaitė-Žagarnauskienė.

Pierwsze zabudowania dworskie wzniesiono prawdopodobnie w 1427 r., odnowione zostały w 1515 r. Podstoli ze Żmudzi Stefan Aleksander Billewicz w 1699 r. zbudował dzisiejszy pałac. W spisie inwentarza z 1763 r. znajdują się: stary dom, dwa magazyny zboża, lodownia, browar, stajnia, zajazd, obora i młyn. Do dziś zachowały się: pałac, spichlerz, zabudowanie gospodarcze, lodownia, park.

Ci, którzy chcieliby urozmaicić swe życie, muszą przyjechać do Biliūnai. Oddając pokłon kasztanom, na pewno znajdą talizman powodzenia, a mieszkańcy Republiki Kasztanów przekażą gościom receptę na szczęście. Bawmy się w życie!

Społeczność Wsi Biliūnai
Biliūnų k., Girkalnio sen., Raseinių r., LT- 60310
Tel. + 370 686 67 097,
e-mail: rackauskiene.vilma@gmail.com

Lietuvos visuomenės ir politikos veikėjai Bilevičiai savo prasmingu gyvenimu sukūrė iškilią ir pasididžiavimo vertą Biliūnų krašto istoriją. Ištaigingų rūmų patogumu ir šeimininkų svetingumu net 1,5 mėn. naudojosi 1702 m. dvare apsistojęs Švedijos karalius Karolis XII. Manoma, kad vizito metu, jo įsakymu Švedijos kariai supylė išliekamąją vertę turinčią, prie dvaro parko besišliejančią archeologijos vertybę – senovės gynybinius įtvirtinimus su pylimais. 1812 m. Biliūnuose viešėjo Napoleono Didžiosios armijos 10-ojo korpuso vadas Prancūzijos maršalas Žakas Makdonaldas ir Rusijos carienė.

Rašytiniuose šaltiniuose dvaras pirmą kartą paminėtas 1592 m. Bilevičius 1763 m. dvarą dovanojo savo sesers sūnui Antanui Gelgaudui, tačiau vėliau dvaras vėl grįžo Bilevičiams. Juozas Bilevičius 1850 m. dvarą paliko anūkėms: Kalikstai ir Julijai Pilsudskytėms. Pilsudskius už dalyvavimą 1863 m. sukilime caras ištrėmė į Sibirą, o dvaras atiteko Nikolajui Daškovskiui. Šis 1925 m. dvarą už slaugą dovanojo savo vežikui Jonui Kaminskui. Šiuo metu dvaras grąžintas paveldėtojai – Bernadetai Elenai Kaminskaitei-Žagarnauskienei.

Pirmieji dvaro rūmai statyti apie 1427 m., restauruoti 1515 m. Žemaitijos stalininkas Steponas Aleksandras Bilevičius 1699 m. pastatė dabartinį rūmų pastatą. 1763 m. inventoriuje surašyti: senas namas, du grūdų sandėliai, ledainė, bravoras, arklidė, vežiminė, tvartai ir malūnas. Šiandien išlikę rūmai, svirnas, ūkinis pastatas, ledainė, parkas.

Norite šiek tiek pajvairinti savo gyvenimą, būtinai užsukite į Biliūnus. Nusilenkę kaštonams, rasite savo sėkmės talismaną, o pabendravę su Kaštonų respublikos gyventojais gausite laimės receptą. Žaiskite gyvenimą!

Biliūnų kaimo bendruomenė
Biliūnų k., Girkalnio sen., LT- 60310, Raseinių r. sav.
Mob. + 370 686 67 097
El. p. rackauskiene.vilma@gmail.com

3. PRZĘDZA SPÓŁKI AKCYJNEJ DANSPIN DLA PRZEMYSŁU ŚWIATOWEGO

3. UAB „DANSPIN“ VERPALAI PASAULINEI KILIMŲ PRAMONEI

SA Danspin – to przedsiębiorstwo z duńskim kapitałem, produkujące przędzę wełnianą i półwełnianą dla przemysłu kilimiarskiego na świecie. Przedsiębiorstwo rozlokowało się we wsi Andrušaičiai w 2002 r. i po 12 latach działalności osiągnęło wysoki poziom. Od momentu założenia spółki dyrektorem jest Rosvaldas Kunickas, zarządza produkcją – Audrius Juška. Obecnie spółka zatrudnia 370 pracowników, czynnych jest 15 linii produkcyjnych, które produkują w ciągu doby 30 ton przędzy. Podstawowym surowcem jest naturalna wełna owcza, dostarczana z fabryk Anglii, Nowej Zelandii, Belgii, Grecji, Hiszpanii, Chin, Danii, Islandii. Cała produkcja wędruje zagranicę. Przedsiębiorstwa kilimiarskie Belgii, Anglii, Szwajcarii, Niemiec, państw Ameryki z przędzy spółki Danspin tkają kilimy i wykładziny do pomieszczeń mieszkalnych, biur, hoteli, statków cruizowych, samochodów oraz dla kompanii lotniczych.

Ważne wpływ na rozwój przedsiębiorstwa miała rozbudowa zakładu i projekty szkoleniowe dla pracowników. Zain-

UAB „Danspin“ yra danų kapitalo įmonė, gaminanti vilnonius ir pusvilnonius verpalus pasaulinei kilimų pramonei. Andrušaičių kaime 2002 m. įkurta įmonė per 12 veiklos metų pasiekė didelės įmonės statusą. Nuo UAB „Danspin“ įsteigimo įmonei vadovauja direktorius Rosvaldas Kunickas, gamybos vadovas – Audrius Juška. Šiuo metu UAB „Danspin“ dirba 370 darbuotojų, veikia 15 gamybos linijų, kurios per parą pagamina apie 30 tonų verpalo. Pagrindinė gamybos žaliava – natūrali avių vilna, atvežama į fabriką iš Anglijos, Naujosios Zelandijos, Belgijos, Graikijos, Ispanijos, Kinijos, Danijos, Islandijos. Visa pagaminta produkcija eksportuojama į užsienį. Belgijos, Anglijos, Šveicarijos, Vokietijos, Amerikos kilimų gamintojai iš UAB „Danspin“ pagamintų verpalų audžia kilimus gyvenamosioms patalpoms, biurams, viešbučiams, kruiziniams laivams, automobilių ir aviacijos pramonei.

Sparčiai įmonės plėtrai didelės įtakos turėjo 2011 – 2014 m. įgyvendinti statybų plėtros ir naujų darbuotojų mokymų projektai. Jų metu buvo investuota virš 18 mln.

westowano ponad 18 mln litów, z czego około 6 mln z funduszy UE. Pomieszczenia produkcyjne zwiększyły się o 30 000 m2, zmodernizowano 3 linie produkcyjne, wdrożono 4 nowe linie fiksacji nici, zbudowano nowy budynek administracyjny ze zmodernizowaną restauracją i pomieszczeniami pomocniczymi, szkolenia przeszło 160 nowych pracowników. Od 2009 r. w SA Danspin wdraża się ekonomiczny system zarządzania – LEAN.

SA Danspin
Kontakt
Adres: Andriušaičių k., Raseinių sen., Raseinių r., LT-60162
Tel. +370 428 70052, +370 652 36472
Poczta e-mail: info@danspin.lt

Lt, iš kurių apie 6 mln. - Europos Sąjungos Fondų lėšos. Po investicijų gamybinės patalpos padidėjo daugiau nei 30 000 m2, pastatytos 3 modernios gamybos linijos ir 4 naujo proceso – siūlų fiksavimo – linijos, naujas administracinis pastatas su modernia valgykla ir pagalbinėmis patalpomis, apmokyta 160 naujai priimtų darbuotojų. Nuo 2009 m. UAB „Danspin“ diegiama taupiosios vadybos sistema – LEAN.

UAB „Danspin“
Kontaktai
Andriušaičių k., Raseinių sen., Raseinių r. sav.
Tel. +370 428 70052, mob. +370 652 36472
El. p. info@danspin.lt

4. PARK REGIONALNY DUBYSY

4. DUBYSOS REGIONINIS PARKAS

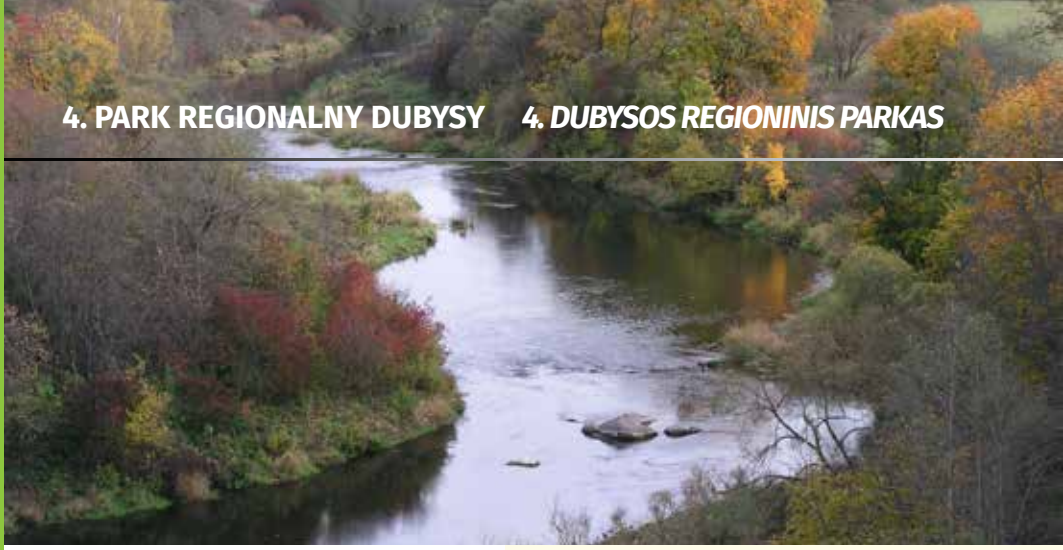

Najbardziej interesujące i pociągające obiekty turystyki poznawczej i aktywnego wypoczynku znajdują się w Regionalnym Parku Dubysy w Rejonie Raseiniai, gdzie osią jest rzeka Dubysa.

Dubysa – to jedna z najbardziej znanych rzek Litwy. Popularne są tutaj trasy turystyki wodnej. Przez teren parku Dubysa krętym korytem płynie na przeciągu 65 km, długość trasy turystycznej wynosi 35 km.

Dolina Dubysy należy do najbardziej uroczych na Litwie. Najwartościowsze zabytki przyrody i kultury w tej dolinie są nieodłącznie związane z rzeką i jej dorzeczami. Płynącą w dolnej części rzekę można ujrzeć jedynie ze stromych skarp. Stąd widoczne są niesamowite widoki panoramiczne: kręty bieg rzeki, zielone od wody wąwozy, cudowne koronki kwitnącej czeremchy, a ponad nimi czerwień słońca, tonącego w wieczornej mgle.

Trudno dziś wyobrazić Park Regionalny Dubysy bez mostu w Lyduvėnai. Zawieszony wysoko nad rzeką, most

Įdomiausi bei patraukliausi pažintinio ir aktyvaus turizmo objektai Raseinių rajone yra išsidėstę Dubysos regioniniame parke, kurio ašis yra Dubysos upė.

Dubysa – viena gražiausių Lietuvos upių bei populiariausių vandens turizmo trasų. Dubysos upė Dubysos regioninio parko teritorija vingiuoja 65 km, vandens turizmo trasos ilgis - 35 km.

Dubysos slėnis – vienas vaizdingiausių Lietuvos upių slėnių. Visi regioninio parko gamtiniai ir kultūriniai kompleksai, kultūros vertybės neatsiejamos nuo Dubysos upės ir jos intakų slėnių. Žemai klonyje besiraitančią upę visu gražumu galima pamatyti tik nuo stačių jos šlaitų. Nuo jų atsiveria pasakiško grožio panoramos: upės vingiai, raguvomis išvagoti žali šlaitai, žydinčių ievų nėriniai, virš jų vakarėjančios saulės raudonyje kylantis rūkas.

Dubysos regioninis parkas neįsivaizduojamas be Lyduvėnų tilto. Aukštai virš Dubysos pakibęs geležinkelio tiltas – aukščiausias ir ilgiausias Lietuvoje (ilgis – 599 m, aukštis – 42,5 m).

kolejowy jest najdłuższym (599 m) i najwyższym (42,5 m) na Litwie.

Strome brzegi Dubysy nad dawną doliną, drzemiące na wybrzeżach grodziska, zatopione łąki, szmer wody dopływów Dubysy – wszystko to stwarza idealne warunki i nastrój do biwakowania nad rzeką albo w zagrodzie turystyki wiejskiej. Niezbyt wartka rzeka nadaje się na wyprawę w gronie rodziny i przyjaciół.

Park Regionalny Dubysy jest poprzecinany siecią ścieżek i dróg, więc można tutaj podróżować rowerem. Dla najbardziej wytrzymałych rowerzystów urządzono 25-kilometrową ścieżkę rowerową Betygala – Ugioniai. Na tej trasie rowerzyści będą musieli pokonać wzgórza doliny, minąć dopływy Dubysy, niekiedy trasa prowadzi przez wiszące mostki. Park i miasto Raseiniai łączy asfaltowa ścieżka rowerowa.

Zapraszamy do Parku Regionalnego Dubysy!

Dyrekcja Parku Regionalnego Dubysy
Kontakt
Adres: Jurbarko g. 35, Raseiniai, LT-60177
Poczta e-mail: dubysosrp@raseiniai.lt
www.dubysa.info

Vaizdingas stačiašlaitis Dubysos senslėnis, pakrantėse rymantys piliakalniai, natūralios salpinės pievos, šlaitais srūvančių intakų gurgenimas, apsistoti tinkamos stovyklavietės ir kaimo turizmo sodybos sukuria poilsiui tinkamą atmosferą. Vidutinio sraunumo, duburiuota upė tinka bičiulių žygiams ir šeimyniniam turizmui.

Dubysos regioninis parkas yra išraižytas tankiu kelių, lauko keliukų tinklu, todėl po jį yra labai patogu keliauti dviračiais. Iššūkių nebijantiems dviratininkams yra parengta 25 km ilgio dviračio trasa Betygala - Ugioniai. Šioje trasoje dviratininkai turi įveikti stačias Dubysos slėnio įkalnes ir nuokalnes, sraunius Dubysos intakus, šaltinių išgraužas, keltis per upę kabančiais lieptais. Dubysos regioninį parką ir Raseinių miestą jungia asfaltuotas dviratininkų takas.

Keliaukime po Dubysos regioninį parką!

Dubysos regioninio parko direkcija
Kontaktai
Jurbarko g. 35, 60177 Raseiniai
el. p. dubysosrp@raseiniai.lt
www.dubysa.info

5. ŠILUVA (SZYDŁÓW)

5. ŠILUVA

Miejscem pielgrzymkowym i zabytkiem urbanistycznym jest miasteczko Šiluva.

W ołtarzu głównym bazyliki pw. Narodzenia NMP, wzniesionej w okresie 1760-1775 jest słynny obraz Matki Bożej, a 40-metrową kaplicę pw. Przenajświętszej Marii Panny zbudowano w 1924 r. na cześć objawienia.

W połowie XVI w. Šiluva i okolice zdominowane zostały przez kalwinów. Ostatni proboszcz ukrył cenne przedmioty, dokumenty fundacyjne kościoła. Złożył je do kutego żelazem kufra i zakopał w pobliżu kościoła, obok dużego głazu. W końcu świątynia została zamknięta i ostatecznie zniszczona. W 1608 r. pastuszkom ukazała się płacząca niewiasta z dzieciątkiem na rękach. Niewidomy stuletni starzec przypomniał, że w miejscu objawienia się Matki Bożej był niegdyś kościół katolicki. Gdy przyprowadzono go na miejsce objawienia, przejrzał. Wskazał on miejsce, gdzie zakopano kufer. W nim znaleziono dokumenty fundacji kościelnej, które potwierdzały przynależność ziem Šiluvy do katolików. W kufrze był też obraz, ornat. W tym miejscu później wzniesiono kaplicę. Niekiedy to

Šiluvos miestelis - urbanistikos paminklas, piligrimų vieta.

1760–1775 m. pastatytoje Šiluvos Švč. Marijos Gimimo bazilikos didžiajame altoriuje yra stebuklais garsėjantis Marijos paveikslas, o 1924 m. netoliese pastatyta didinga, 40 metrų aukščio koplyčia Švč. Mergelės Marijos apsireiškimo garbei.

Pasakojimas byloja, kad XVI amžiaus viduryje, įsigalėjus kalvinizmui, paskutinis Šiluvos katalikų klebonas visus bažnyčios dokumentus, brangenybes ir paveikslą sudėjo į geležimi kaustytą skrynią ir užkasė laukuose netoli bažnyčios, prie didelio akmens. Greitu laiku bažnyčia buvo uždaryta ir galiausiai sugriauta. 1608 m. piemenims ganant gyvulius laukuose, ant vieno didelio akmens pasirodė nepaprastai graži verkianti mergelė su kūdikiu ant rankų. Netolimame kaime gyveno aklas šimtametis senelis. Jis prisiminė, kad toje vietoje, kur apsireiškusi Marija, buvusi katalikų bažnyčia. Atvestas į apsireiškimo vietą senelis staiga praregėjo. Jis parodė vietą, kur buvo užkasta skrynia su bažnytiniais daiktais. Skrynioje buvo surasti dokumentai, įrodantys katalikų teises į Šiluvos parapijos žemes, taip pat Švč. Mergelės Marijos paveikslas, brangus arnotas. Vėliau čia buvo pastatyta koplyčia. Marijos

objawienie tłumaczy się jako pretekst, aby odebrać ziemie kalwinom i wzmocnić obrządek katolicki.

Wieść o objawieniu obeszła cały kraj. Ludzie podróżowali do Šiluvy, organizowano pielgrzymki, procesje. To było pierwsze miejsce objawienia NMP w Europie, potwierdzone przez Watykan. W 1627 r. wzniesiono nową świątynię w Šiluvie, przebudowaną w późniejszym okresie. Objawienie NMP jest jednym z pięciu pierwszych objawień w Europie (Fatima w Portugalii, Lourdes we Francji, Częstochowa w Polsce, Sarow w Rosji). Obok uznania przez Watykan, to było ponoć jedyne objawienie, podczas którego Matka Boża zwracała się do ludzi innej konfesji.

7 września 1993 r. Šiluvę odwiedził Wielki Pielgrzym, papież Jan Paweł II. Ojciec Święty modlił się w kaplicy w Šiluvie, uczestniczył w liturgii w bazylice pw. Narodzenia NMP.

Dzisiaj również Šiluva przyciąga tych, którzy chcą u Matki Przenajświętszej, zwanej Uzdrowieniem Chorych, wymodlić zdrowie ducha i ciała sobie oraz najbliższym. Szczególny napływ pielgrzymów odbywa się trzynastego dnia każdego miesiąca, który jest uważany za Dzień NMP, a od 2009 r. ludzie ciągną tutaj i w ostatni piątek miesiąca, który jest Dniem Chorych.

W dniach 8-15 września w Šiluvie odbywa się jeden z największych odpustów na Litwie (obchodzi się Narodzenie NMP). Pielgrzymi ciągną tutaj ze Wzgórza Krzyży, Tytuvėnai i innych miejscowości.

Centrum Informacji Pielgrzymów
Kontakt
Adres: M. Jurgaičio g. 17 a,
Šiluva, Raseinių r., LT-60432
Tel. +370 428 43220, +370 687 87 124
Poczta e-mail: info@siluva

apsireiškimas Šiluvoje yra aiškinamas ir kaip katalikų pretekstas atimti iš protestantų bažnyčią bei sugrąžinti žmones į katalikų tikėjimą.

Žinia apie stebuklą pasklido po visą Lietuvą. Žmonės ėmė keliauti į Šiluvą kaip piligrimai, rengti procesijas. Tai buvo pirmoji Vatikano pripažinta Marijos apsireiškimo vieta Europoje. 1627 m. pastatyta nauja Šiluvos bažnyčia, vėliau atnaujinta ir perstatyta. Švč. Mergelės Marijos apsireiškimas Šiluvoje laikomas vienu pirmųjų Marijos pasirodymu iš 5 vietovių Europoje (kitos – Fatima Portugalijoje, Lurdas Prancūzijoje, Čenstakava Lenkijoje, Sarovas Rusijoje). Tai buvo pirmoji Vatikano pripažinta Marijos apsireiškimo vieta Europoje ir bene vienintelis, kai Dievo Motina kreipėsi į kitos konfesijos žmogų.

1993 m. rugsėjo 7 d. Šiluvą aplankė didysis piligrimas – popiežius Jonas Paulius II. Šventasis Tėvas meldėsi Apsireiškimo koplyčioje, dalyvavo Dievo žodžio liturgijoje Švč. Marijos Gimimo bazilikoje.

Šiluvos šventovė ir šiandien traukia visus, kurie Šiluvos Dievo Motinos, nuo seno tituluojamos Ligonių Sveikata, užtarimu nori išmelsti sau, savo artimiesiems ir visai dabarties visuomenei fizinio ir dvasinio išgydymo. Šiluva ypač gausiai lankoma mėnesių tryliktomis dienomis, švenčiant Marijos dienas, o nuo 2009 m. – ir Ligonių dienas paskutiniais mėnesių penktadieniais.

Šiluva žinomiausia kaip piligrimų vieta, kur kasmet rugsėjo pradžioje (8–15 dienomis) vyksta vieni iš didžiausių atlaidų Lietuvoje (Šilinės arba Švč. Mergelės Marijos gimimo šventė). Taip pat vyksta katalikų piligrimų eitynės iš Kryžių kalno, Tytuvėnų bei kitų vietų į Šiluvą.

Piligrimų informacijos centras
Kontaktai
M. Jurgaičio 17 a, Šiluva
LT-60432 Raseinių r. sav.
Tel. +370 428 43220, mob. +370 687 87 124
El. p. info@siluva

6. DWÓR W PALUKŠČIAI – ZAGRODA TURYSTYKI WIEJSKIEJ „ROKYNĖ“

6. PALUKŠČIO DVARAS – KAIMO TURIZMO SODYBA „ROKYNĖ“

Dwór w Palukščiai w okresie XVI – XVIII w. leżał w obrębie administracyjnym powiatu Raseiniai w Księstwie Żmudzi, natomiast w XIX w. należał do obwodu Raseiniai guberni Kaunasu. W źródłach historycznych nie ma zbyt wiele informacji o wsi Palukščiai. Ten dwór, którym zarządzała szlachta, był swoistym mostem, łączącym epoki, świadkiem życia i świadomości przeszłych pokoleń.

Niestety, żaden inwentarz dworski z XVIII czy XIX w. nie zachował się. Dzisiaj we dworze w Palukščiai została urządzona Zagroda Turystyki Wiejskiej Rokynė. W zagrodzie, na terenie 64 ha, wszystko zostało przystosowane dla urządzenia imprez i świąt sportowych. Na przybyłych czeka chroniony parking na samochody i autobusy. W dwóch XVII-wiecznych piwnicach urządzono dwie sale dla gości, tutaj na pewno da się odczuć gościnną atmosferę zagrody. Duże pomieszczenie (200 m2) z jakościowym nagłośnieniem spełni oczekiwanie każdego klienta. Nie rozczaruje też pyszne jedzenie oraz warunki zakwaterowania.

Palukščio dvaras XVI – XVIII a. įėjo į Žemaitijos kunigaikštystės Raseinių pavieto administracines ribas. XIX a. priklausė Kauno gubernijos Raseinių apskričiai. Istoriniuose šaltiniuose duomenų apie Raseinių apskrities Palukštį - negausu. Šis kelių bajorų giminių kartų puoselėtas dvaras yra tarsi tiltas, jungiantis epochas, bylojantis mums apie praėjusių kartų dvasingumą ir jų sąmonės lygį.

Deja, XVIII a. ar XIX a. pirmoje pusėje dvare naudoto inventoriaus beveik neišliko. Šiuo metu Palukščio dvaras pritaikytas „Rokynės” kaimo turizmo sodybai.

64 ha užimančioje dvaro teritorijoje, sukurta tinkama infrastruktūra renginiams ir sporto šventėms. Jūsų patogumui saugoma, asfaltuota net 30 autobusų talpinanti stovėjimo aikštelė.

XVII a. išlikusiuose dvejuose dvaro vyno rūsiuose (po 40 m2) pajusite buvusių šeimininkų svetingumą, 200 m2 pokylių salė su įgarsinimu pateisins visus Jūsų lūkesčius. nenusivilsite puikioje virtuvėje gaminamu maistu ir svečių apgyvendinimo paslaugomis.

Lauko renginiams pritaikyta: profesionali medinė lauko krepšinio aikštelė su 6 krepšiais; 2 futbolo aikštės; 3 pliažo tinklinio aikštės su smė-

Na terenie zagrody znajduje się zawodowe boisko do koszykówki z sześcioma koszami, dwa boiska do piłki nożnej, trzy boiska do siatkówki, plac do treningów podnoszenia ciężarów, inwentarz do tradycyjnych i nietradycyjnych rodzajów sportu. Tak dzieci, jak i dorosłych zachwyci gra terenowa „Eina Peklan" („Do diabła!"). Jest duży amfiteatr, trzy toalety na dworze i pięć w pomieszczeniach, jest plac namiotowy, na którym może się pomieścić jednocześnie 1500 namiotów, są prysznice i umywalnie, jest też kilka dużych, umeblowanych altanek. Można przygotować posiłki w kuchni polowej – kaszę, pilaw, zupę, herbatę.

Na rzece Dubysie warto wypróbować pływanie kajakami. W stawach pływające okonie, pstrągi, liny i starki czekają na rybaków. Na wyspie jednego ze stawów, w pniu dużego drzewa urządzono mini łaźnię, mieszczącą tylko cztery osoby. Można też pojeździć karetą lub dosiąść rumaka. Na terenie zagrody, w miejscu spotkania dwóch strumyków, na grodzisku Kejėnai, znajduje się pogańska świątynia Krivulė. Tu można zorganizować „chrzest" nowemu członkowi drużyny sportowej. W ofercie zagrody – zawodowa pomoc w organizacji świąt i jubileuszy.

Tutaj trzeba tylko .... przynajmniej raz przyjechać!

AB Rokynė
Kontakt
Adres: Milašaičių k., Ariogalos sen.,
Raseinių r., LT-60231
Tel. +370 698 04555
Poczta e-mail: romas@rokyne.lt

liu; 2 virvės traukimo aikštelės; sunkumų - girių kilnojimo aikštelė; inventorius įvairioms tradicinėms ir netradicinėms sporto šakoms; stacionari 140 m2 lauko scena (su įgarsinimu) su prie jos esančiais 5 stacionariais vėliavų stulpais. 3 BIO tualetai lauke ir 5 - stacionarūs patalpų viduje; žolės aikštė palapinių miesteliui, talpinanti iki 1500 palapinių, prie jos lauko prausyklos ir dušai; trys 35 m2 ir keturios 50 m2 palapines su stalais ir suolais. Dideliam žmonių kiekiui operatyviai pamaitinti siūlome „karo lauko virtuvę" ant ratų (penkių grūdų košė , plovas , harčio sriubytė , arbata – mūsų „arkliukas").

Šalia Dvaro tekančios Dubysos upės vandens trasą siūlome išmėginiti baidarėmis ar valtimis. dvaro teritorijoje esančiuose žvejybiniuose tvenkiniuose plaukiojantys erškėtai,upėtakiai, lynai ir starkiai - laukia žvejų. Netradicinės atrakcijos: didžiojo tvenkinio saloje, išskaptuotame ąžuole (baublyje) įrengta garinė pirtis 4 žmonėms. mobili, garinė pirtis jūsų kūnus įkaitins pageidaujamoje vietoje. Neišdildomų įspūdžių suteiks pasivažinėjimas karietomis ar jodinėjimas sportiniais žirgais .

Dvaro teritorijoje, esančioje dviejų upelių sankirtoje, apsuptoje dvylikos ąžuolų, stovi Kejėnų piliakalnio Krivulio šventykla „Krivulė". Šioje vietoje siūlome pakrikštyti Jūsų komandos „naujokus".

Jei Jums stinga renginių ar sportinių žaidynių organizacinės patirties – profesionaliai padėsime.

Tiek mažiems, tiek dideliems puikus orientacinis - loginis žaidimas „Eina Peklan".

Jums belieka tik ... vieną kartą užžsukti.

UAB „Rokynė"
Kontaktai
Milašaičių k., Ariogalos sen.,
LT-60231, Raseinių r. sav.
Tel. : +370 698 04555
El. p.: romas@rokyne.lt

7. SZEREGOWCE GRODZISK W MOLAVĖNAI

7. MOLAVĖNŲ PILIAKALNIŲ KOMPLEKSAS

Szeregowce grodzisk w Molavėnai są obecnie najważniejszymi i najczęściej zwiedzanymi obiektami w Rejonie Raseiniai. W miejscu łatwo osiągalnym, pociągającym dla turystyki poznawczej, w dolinie ukształtowanej przez najście lodowca, zachowało się wiele terenów i formacji obronnych z czasów życia dawnych Bałtów. Jednolity zespół obronny tworzy grodzisko z przedzamczem, otoczone przez rzeczki Skirtinis i Jaujupis oraz rzekę Šešuvė. Pośród innych grodzisk wyróżnia się rozmiarem, jak również skomplikowanym rozwiązaniem inżynieryjnym. Wspaniale zachowane po dziś dzień, grodziska otwierają coraz to nowe, nieznane dotąd, fragmenty z historii bohaterskiej waleczności praojców.

Po zakończeniu badań, archeolodzy nie mogą ani potwierdzić, ani zaprzeczyć, iż właśnie tutaj znajdował się Zamek w Pilėnai, gdzie przed siedmiuset laty, napadnięci przez Krzyżaków, mieszkańcy dokonali aktu samospalenia. Podczas badań znaleziono tylko kilka odłamków ceramiki, kamienne tarki, kawałeczki me-

Molavėnų piliakalnių kompleksas – vienas svarbiausių ir šiuo metu lankomiausių objektų Raseinių rajone. Gerai pasiekiamoje, ypač pažintiniam turizmui patrauklioje vietoje, ledynmečių upių tėkmių suformuotame slėnyje gausu senovės baltų gyvenamųjų teritorijų ir gynybinių įtvirtinimų. Molavėnų piliakalniai su priešpiliais, juos supančiais Skirtinio, Jaujupio upeliais ir Šešuvės upe sudaro vieningą gynybinį kompleksą, išsiskiria savo dydžiu, sudėtingu inžineriniu įrengimu.

Legendomis ir padavimais apipinti iki šių dienų puikiai išsilaikę piliakalniai tyrinėtojams atveria vis naujus, dar niekam nežinomus didvyriškų protėvių kovų su užkariautojais istorijos fragmentus. Archeologai, baigę kasinėti Molavėnų piliakalnių kompleksą, negali nei paneigti, nei patvirtinti, kad čia stovėta Pilėnų pilies, kurioje prieš beveik 700 metų užpuolus kryžiuočiams susidegino garsieji Pilėnų gyventojai. Rastos vos kelios molinių puodų šukės, metalo šlako gabalėlių, rodančių, kad

talu, które jedynie potwierdzają używanie żelaza przez ludzi, wykopaliska archeolodzy datują na I-V w.

Charakterystyczne walory historyczno-archeologiczne dla szeregowców grodzisk w Molavėnai to: grodziska, kopce i kurhany; walory przyrodnicze – bory dziewicze, Dąb Molavėnų, naturalne tereny bagienne, Głaz Skirtinis; kulturowe – amfiteatr, scena dla spektakli, koncertów, plac kiermaszowy; z Molavėnai wiążą się ważne wydarzenia historyczne – Grodzisko w Molavėnai nieodłączne wiąże się z opowieścią o wyżej wspomnianym wydarzeniu w Pilėnai. Wszystkie te obiekty mają znaczenie nie tylko dla Rejonu Raseiniai, ale też dla całej Litwy.

Od 6 lipca 2006 r., w Molavėnai organizuje się obchody Dnia Państwa – święto koronacji króla Mendoga. W czasie święta odbywają się przedstawienia, koncerty.

Pododdział Muzeum Historii Kraju Raseiniai – Centrum Informacji Turystycznej
Kontakt
Adres: Muziejaus g. 5, Raseiniai, LT-60122
Tel. +370 618 34611
Poczta e-mail: turizmas@raseiniai.lt

to meto žmonės čia jau apdirbo geležį, keletas akmeninių trintuvių - visus šiuos radinius archeologai priskiria I-V amžiui.

Molavėnų piliakalnių kompleksas yra svarbus istorijos - archeologijos (piliakalniai, alkakalniai, senkapiai), gamtos (šventgirės, Molavėnų ąžuolas, natūralios pelkės, Skirtinio akmuo), kultūros (amfiteatras, estrada spektakliams, koncertams, mugių aikštė) ir istorijos (Molavėnų piliakalnius siejamas su garsiaisiais Pilėnais) vertybėmis. Šie objektai svarbūs ne tik Raseiniams, bet ir visai Lietuvai.

Nuo 2006 metų Molavėnų piliakalnių komplekse Liepos 6 dieną rengiama Valstybės diena – Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo dienos minėjimas. Šventės metu po atviru dangumi vyksta spektakliai, koncertai.

Raseinių krašto istorijos muziejaus struktūrinis padalinys – turizmo informacijos centras
Kontaktai
Muziejaus g.5 , LT-60122 Raseiniai
Tel. +370 618 34611
El. p. turizmas@raseiniai.lt

8. SPOŁECZNOŚĆ WSI BETYGALA

8. BETYGALOS KAIMO BENDRUOMENĖ

Przyjazne miasteczko Betygala, rozmieszczone w centrum Litwy, opasane pętlami rzek, zagospodarowane przez pracowitych ludzi, z bogatą historią oraz zabytkami przyrody, ma również swe dzieje.

Po raz pierwszy o Betygala wspomina się w 1253 r., gdy papież Innocenty IV wydał bullę, potwierdzającą akt przekazania przez króla Mendoga ziem Betygaly dla Inflant. Druga połowa Betygaly w 1254 r. przypadła biskupowi Kristijonasowi. W okresie XIII-XIV w. w Betygale znajdował się jeden z najważniejszych zamków obronnych na Żmudzi. Betygalę również wymienia się w krzyżackich kronikach o wyprawach na ziemie litewskie. W 1416 r., z okazji chrztu Żmudzi, Wielki Książę Witold ufundował w Betygale jedną z pierwszych świątyń. W 1579 r. miasteczku Betygale nadano przywilej przeprowadzania targów. Pierwszą szkołę powszechną założono tutaj w 1867 r., działała ona do 1915 r. W 1919 r. Rada Gminy Betygala postanowiła odrodzić szkołę początkową, która od roku 1945 została przekształcona w progimnazjum, a od 1948 r. została

Pačiame Lietuvos viduryje, Dubysos upės kilpomis apraizgytas, darbščiais žmonėmis ir išlikusiais kultūros, istorijos bei gamtos paminklais turtingas, svetingas Betygalos miestelis turi ką papasakoti ir parodyti.

Pirmą kartą Betygala paminėta 1253 m., kai popiežius Inocentas IV patvirtinto karaliaus Mindaugo aktą, pagal kurį pusė Betygalos žemės buvo atiduota Livonijos ordinui. Kita pusė 1254 m. perduota vyskupui Kristijonui. XIII–XIV a. stovėjo Betygalos pilis, viena iš svarbesnių žemaičių gynybinių pilių. 1384 m. Betygala minima kryžiuočių karo kelių į Lietuvą aprašymuose. Per Žemaitijos krikštą 1416 m. Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas skyrė lėšų vienai pirmųjų bažnyčių Žemaitijoje- Betygalos bažnyčiai pastatyti. 1516 m. Betygala gavo turgaus privilegiją.

1579 m. minima Betygalos parapinė mokykla. 1867 m. įsteigta valdinė pradžios mokykla, veikusi iki 1915 m. 1919 m. Betygalos valsčiaus taryba nutarė atkurti Betygaloje pradžios moky-

szkołą średnią, natomiast od 1987 r. nosi imię Maironisa.

Tęskniąc do wspólnej działalności, mieszkańcy kraju betygalskiego zjednoczyli się w trwałą wspólnotę. W ciepłym domu Wsi Betygala nigdy nie gaśnie światło. Społeczność zaprasza wszystkich do skosztowania pachnącego tatarakiem świeżo wypieczonego domowego chleba, można napić się też herbaty z ziół, zebranych u podnóża grodzisk. W ofercie są zajęcia edukacyjne Droga Chleba i Droga Herbaty. Podczas zajęcia Droga Chleba można poznać tajemniczą historię kraju Betygaly, samodzielnie upiec chlebek według dawnych przepisów. A na poddaszu, pachnącym ziołami, można nauczyć się rozpoznawać zioła, ich właściwości lecznicze. Przyjemnie jest siedzieć wieczorem przy kominku, popijając herbatę i gawędząc z mieszkańcami Betygali. To właśnie dzięki nim do dziś z grodziska Betygali słychać echo pieśni wajdelotek i widać płonący tam ogień.

Społeczność Wsi Betygala

Kontakt

Adres: Dubysos g. 8, Betygalos mstl,
Raseinių r., LT-60209
Tel. +370 615 26162
Poczta e-mail: bendruomenebetygala@gmail.com

klą, kuri nuo 1945 m. tapo progimnazija, nuo 1948 m. Betygalos vidurinė mokykla, o nuo 1987 m. Betygalos Maironio vidurinė mokykla.

2002 m. Betygalos krašto žmonės, išsiilgę bendros veiklos, susivienijo į tvirtą bendruomenę. Vietos žmonių ir svečių pamėgtuose jaukiuose Betygalos bendruomenės namų languose negęsta žiburys, kviečiantis visus užsukti paskanauti ajerais kvepiančios, šviežiai iškeptos naminės duonos ir Dubysos lankose, piliakalnių papėdėse surinktų arbatžolių arbatos.

Bendruomenės namuose vykdomi edukacinių programų „Duonos kelias“ ir „Arbatos kelias“ užsiėmimai. „Duonos kelyje“ neaplenksite daugybiniais įvykiais ir paslaptimis pažymėtos Betygalos krašto istorijos, pagal betygaliečių senelių ir prosenelių receptūras savo rankomis patys sau išsikepsite ir lauktuvių parsivešite gardžios duonelės.

Arbatžolėmis kvepiančioje palėpėje išmoksite atpažinti žoleles, jų gydomąsias savybes. Galėsite pasimėgauti vasara kvepiančia arbata, jaukiai pavakaroti prie traškančio židinio, pabendrauti su nuoširdžiais betygaliečiais. Tik jų dėka ant Betygalos piliakalnio iki šiol aidi vaidilučių skaitomi posmai, kūrenamas aukuras.

Kaimų bendruomenė „Betygala”

Kontaktai

Dubysos g. 8, Betygalos mstl, LT-60209
Raseinių r. sav.
Tel. 8-615-26162
El. paštas
bendruomenebetygala@gmail.com

Vietos veiklos grupė „Radviliškio lyderis”
Adresas: Aušros a. 10, LT-82196 Radviliškis
El. pašto adresai: r.kalvaitis@takas.lt, vvg@radviliskis.lt
Tel. +370 620 72 774

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienicka”
ul. Radomska 23
26-900 Kozienice
e-mail: biuro@lgdkozienice.pl
www.lgdkozienice.pl
tel./fax: 48 366 18 99, 601 217 102

Raseinių rajono vietos veiklos grupė „Raseinių krašto bendrija”
Adresas: Maironio g. 38, 60151, Raseiniai
El.p.:vvgraseiniai@gmail.com
Tel.:+370 428 51735

Tekst: Slavomir Janovič, Vilma Račkauskienė, Aleksandra Wieczorek

Tłumaczenie: Alina Balčiūnienė

Zdjęcia: Vitolis Januševičius, Sigitas Mikutis i Elžbieta Karaliūtė; Raseinių rajono vietos veiklos grupė „Raseinių krašto bendrija”; Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienicka”

południowe mazowsze